

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗИНА

Економічний факультет

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
НА ТЕМУ:

«ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ СТРАХОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ЧИННИКИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність **072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ**
ТА ФОНДОВИЙ РИНОК»

Освітня програма **ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА**
СТРАХУВАННЯ

Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр

Виконавець:

Валерія АВДЄЄНKOBA ,
студентка 2 курсу, гр. Еф-61

Науковий керівник:

Дар'я ЗАГОРСЬКА,
Кандидат економічних наук, доцент

Кваліфікаційна робота магістра допущена до захисту рішенням кафедри
фінансів та кредиту

Протокол № _____ від «___» _____ 2024 р.

Зав. кафедри _____ проф. Глущенко В.В.
підпис

Харків 2024

АНОТАЦІЯ

Фінансова стійкість страхової організації та чинники її забезпечення. - Рукопис.

Кваліфікаційна робота магістра.

Спеціальність 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА,
СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК»

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. –
Харків, 2024.

Робота присвячена питанням фінансової стійкості страхової організації в умовах сучасних викликів економіки України. Розглядаються теоретичні основи фінансової стійкості, її сутність, класифікація та функції, що є необхідними для розуміння механізмів її забезпечення. Узагальнюються різні підходи до визначення чинників, що впливають на фінансову стійкість організації; вивчаються методи аналізу та оптимізації фінансових показників, які дозволяють оцінити рівень стійкості страхової компанії.

Особлива увага приділена аналізу структури та показників фінансової стійкості ПрАТ «СК «УНІКА». Проведено детальний огляд фінансових зобов'язань страхових організацій в Україні, а також аналіз впливу цих показників на загальну діяльність компанії.

Сформульовані пропозиції щодо вдосконалення діяльності страхових організацій в Україні. Запропоновані заходи оптимізації фінансової стійкості базуються на аналізі світового досвіду, адаптованого до українських умов. Результати дослідження спрямовані на підвищення фінансової стійкості страхової організації та можуть бути використані для розробки стратегій управління фінансовими ризиками в Україні.

Ключові слова: фінансова стійкість, страхова організація, чинники забезпечення, оптимізація фінансової стійкості, фінансові зобов'язання, ризики, управління фінансовою стійкістю, страховий ринок.

ABSTRACT

The financial stability of an insurance organization and the factors ensuring it. - Manuscript.

Thesis of master's degree.

Specialty 072—Finance, banking, insurance and stock market

Educational Program - "Finance, banking and insurance " V. N. Karazin Kharkiv National University. - Kharkiv, 2024.

The work is dedicated to the issues of financial stability of insurance organizations in the context of the current challenges facing the Ukrainian economy. It examines the theoretical foundations of financial stability, its essence, classification, and functions, which are necessary for understanding the mechanisms of its provision. Various approaches to defining the factors affecting an organization's financial stability are summarized; methods for analyzing and optimizing financial indicators are studied, allowing for the assessment of the stability level of an insurance company.

Special attention is given to the analysis of the structure and indicators of financial stability of PrJSC «SK «UNIKA». A detailed review of the financial obligations of insurance organizations in Ukraine is conducted, as well as an analysis of the impact of these indicators on the overall performance of the company.

Proposals for improving the activities of insurance organizations in Ukraine are formulated. The suggested measures for optimizing financial stability are based on an analysis of global experience adapted to Ukrainian conditions. The results of the research aim to enhance the financial stability of insurance organizations and can be used to develop strategies for managing financial risks in Ukraine.

Keywords: financial stability, insurance organization, factors of provision, optimization of financial stability, financial obligations, risks, financial stability management, insurance market.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.....	9
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЧИННИКІВ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	9
1.1. Сутність, класифікація та функції фінансової стійкості організації	9
1.2. Теоретичні основи чинників забезпечення фінансової стійкості організації	15
1.3. Методи аналізу та оптимізації забезпечення фінансової стійкості організації	21
РОЗДІЛ 2.....	28
АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ТА ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ	28
2.1. Аналіз структури фінансових зобов'язань страхових організацій України	28
2.2. Аналіз показників фінансової стійкості впливу на діяльність страхової організації	36
2.3. Аналіз управління фінансовою стійкістю в страховій організації на прикладі ПрАТ «СК «УНІКА»	48
РОЗДІЛ 3.....	52
СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЧИННИКІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ	52
3.1. Оптимізація сучасних аспектів чинників забезпечення фінансової стійкості в Україні для страхових організацій	52
3.2. Світовий досвід забезпечення фінансової стійкості страхових організацій	56
3.3. Перспективи забезпечення фінансової стійкості та пропозиції вдосконалення діяльності страхових організацій в Україні	63
ВИСНОВОК	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82
ДОДАТКИ	92

ВСТУП

Фінансова стійкість страхової організації є ключовим аспектом її діяльності, який визначає можливість виконання зобов'язань перед клієнтами та забезпечує стабільність функціонування на ринку. В умовах нестабільної економіки, постійних змін законодавства та впливу глобальних кризових явищ, ця проблема набуває ще більшої актуальності. Основною проблемною ситуацією є те, що сучасні страхові організації стикаються з дедалі складнішими викликами, пов'язаними з управлінням ризиками, інвестуванням коштів та підтриманням належного рівня ліквідності. Вибір цієї теми дослідження дозволяє виявити ключові чинники, які впливають на фінансову стійкість страхових організацій, а також розглянути механізми забезпечення стійкості в умовах економічної невизначеності.

Проблема фінансової стійкості страхових організацій вже тривалий час є предметом наукових дискусій. Багато аспектів цієї проблеми теоретично досліджені та практично впроваджені, наприклад, питання управління ризиками та використання капіталу для забезпечення ліквідності. Проте залишаються дискусійними питання оцінки впливу зовнішніх чинників, таких як інфляція, коливання валютних курсів і глобальні економічні кризи, на стабільність страхової діяльності. Також неоднозначно висвітлюються питання ефективності різних моделей управління фінансовими потоками в умовах постійних змін на фінансових ринках.

Проблема фінансової стійкості страхової організації та чинників її забезпечення є однією з ключових у наукових дослідженнях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Вивчення фінансової стійкості на сьогодні є важливим елементом економічної безпеки страхових компаній, оскільки її рівень визначає здатність організацій витримувати зовнішні виклики, забезпечувати виконання своїх зобов'язань перед страхувальниками та гарантувати фінансову стабільність у довгостроковій перспективі.

У роботах таких науковців, як М.М. Александрова, В.Д. Базилевич, Н.М. Внукова, В.М. Олійник та інших, висвітлюються різні аспекти

забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. Зокрема, досліджуються методи оцінки фінансової стійкості через аналіз резервів і платоспроможності, а також стратегії управління ризиками. Ці вчені пропонують різні підходи до розуміння механізмів забезпечення стійкості, аналізують регуляторні вимоги та стандарти, що регламентують діяльність страховиків. Зокрема, В.Д. Базилевич і Н.М. Внукова роблять акцент на важливості управління капіталом і резервами, що дозволяє страховику підтримувати фінансову стійкість навіть у нестабільних умовах. Їх дослідження також торкаються питань ризик-менеджменту та необхідності диверсифікації інвестиційних портфелів для мінімізації ризиків. Однак, попри великий обсяг досліджень у цій сфері, немає єдиної точки зору щодо трактування таких ключових понять, як «фінансова стійкість» і «платоспроможність», що породжує наукові дискусії і потребує подальших уточнень.

Важливо зазначити, що в сучасній науковій літературі ще не повністю досліджено вплив нових викликів на фінансову стійкість страхових організацій. Такі фактори, як економічні кризи, інфляція, зміна валютних курсів і правові реформи, мають суттєвий вплив на діяльність страховиків в Україні. Ці чинники, що значно загострилися в умовах економічної нестабільності, все ще залишаються недостатньо вивченими, що створює прогалини в теорії та практиці управління фінансовою стійкістю страховиків.

Таким чином, незважаючи на значний внесок вітчизняних та зарубіжних науковців у дослідження фінансової стійкості страхових компаній, залишаються нерозв'язані аспекти, пов'язані з впливом сучасних викликів на цей процес. У зв'язку з цим постає необхідність проведення більш глибоких досліджень, що охоплюють не тільки традиційні методи забезпечення стійкості, а й нові підходи до управління ризиками в умовах нестабільного економічного середовища. Це підтверджує актуальність обраної теми та необхідність її подальшого наукового опрацювання.

Об'єкт дослідження – фінансово-економічні процеси, що виникають у діяльності страхових організацій при забезпеченні їх фінансової стійкості в умовах ринкової економіки.

Предмет дослідження – чинники, що впливають на фінансову стійкість страхової організації, та механізми її забезпечення.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів забезпечення фінансової стійкості страхової організації з урахуванням сучасних викликів економічного середовища та світового досвіду управління фінансовими ризиками.

Для досягнення мети дослідження були визначені такі **завдання**:

- 1) узагальнити сутність, класифікацію та функції фінансової стійкості організації;
- 2) проаналізувати теоретичні основи чинників забезпечення фінансової стійкості організації;
- 3) вивчити методи аналізу та оптимізації забезпечення фінансової стійкості організації;
- 4) охарактеризувати структуру фінансових зобов'язань страхових організацій України;
- 5) дослідити показники фінансової стійкості впливу на діяльність страхової організації;
- 6) проаналізувати управління фінансовою стійкістю в страховій організації на прикладі ПрАТ «СК «УНІКА»;
- 7) обґрунтувати оптимізацію сучасних аспектів чинників забезпечення фінансової стійкості ПрАТ «СК «УНІКА» в Україні для страхових організацій;
- 8) узагальнити світовий досвід забезпечення фінансової стійкості страхових організацій;

9) навести перспективи забезпечення фінансової стійкості та пропозиції вдосконалення діяльності страхових організацій в Україні ПрАТ «СК «УНІКА».

Методи дослідження. Для вирішення поставлених у кваліфікаційній роботі завдань використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. У процесі дослідження сутності та значення фінансової стійкості страхової організації було застосовано метод наукової абстракції, який дозволив відокремити основні фактори, що впливають на цей показник. Для вивчення чинників, що забезпечують фінансову стійкість страхової організації, використовувалися методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, що сприяло побудові логічної послідовності дослідження та узагальненню наукових даних. Для кількісної характеристики динаміки фінансових показників страхових організацій застосовувалися методи економіко-статистичного аналізу, такі як групування, табличний та графічний методи. Це дозволило виявити тенденції та закономірності в зміні фінансової стійкості. Застосування системного підходу дозволило розглянути фінансову стійкість страхової організації як комплексний процес, що включає взаємодію різних фінансових і економічних чинників, а також дало змогу розробити рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості в умовах сучасного ринку.

Інформаційною базою магістерської роботи є законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють діяльність страхових організацій в Україні, зокрема Закон України «Про страхування». Значну частину інформації склали статистичні дані Державної служби статистики України, Національного банку України, а також фінансові звіти та аналітичні матеріали страхових компаній. У процесі дослідження були використані монографії, наукові статті вітчизняних і зарубіжних вчених, присвячені питанням фінансової стійкості страхових організацій, а також електронні ресурси, що містять актуальні економічні та фінансові показники.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи. Найбільш суттєвими науковими результатами магістерського дослідження, що відзначаються новизною, є наступні:

- удосконалено методичний підхід до оцінки фінансової стійкості страхової організації шляхом врахування специфічних факторів ризику, що виникають в умовах нестабільної економіки;
- обґрунтовано вплив сучасних економічних викликів на фінансову стійкість страхової організації та розроблено рекомендації щодо адаптації механізмів її підтримки;
- визначено основні чинники, які впливають на фінансову стійкість страхової організації, зокрема, внутрішні фінансові процеси, ринкові ризики та регуляторні зміни, що дозволило комплексно оцінити їхній взаємозв'язок;
- розроблено практичні рекомендації для страхових організацій щодо підвищення рівня фінансової стійкості;
- сформульовано нові підходи до забезпечення фінансової стійкості страхової організації на основі інтеграції міжнародного досвіду та адаптації сучасних фінансових інструментів до українських реалій.

Практичне значення одержаних результатів кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо вдосконалення механізмів забезпечення фінансової стійкості страхової організації. Запропоновані підходи можуть бути використані для адаптації страховиків до сучасних економічних викликів та забезпечення їхньої стабільної діяльності на ринку страхових послуг. Розроблені рекомендації можуть бути застосовані як для внутрішнього аналізу фінансової стійкості компаній, так і для вдосконалення регуляторної політики в галузі страхування. Результати дослідження затверджені у науковій статті «Фінансова стійкість страхової організації та чинники її забезпечення». У публікації висвітлено теоретичні підходи до визначення фінансової стійкості фінансової організації та чинників, що впливають на фінансову стійкість цієї організації. Також представлені інструменти, які забезпечують успішне управління фінансовими ресурсами

компанії. У ході науковій публікації був досліджений світовий досвід в управлінні фінансовою стійкістю та наведені перспективи вдосконалення управління фінансовою стійкістю вітчизняних страхових установ.

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 102 найменувань на 10 сторінках і 4 додатків на 8 сторінках, містить 12 рисунків на 7 сторінках та 12 таблиць на 8 сторінках. Загальний обсяг роботи – 91 сторінка. Основний зміст магістерської роботи викладено на 81 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЧИННИКІВ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.1. Сутність, класифікація та функції фінансової стійкості організації

Фінансова стійкість страхової компанії — це економічне поняття, яке характеризує стан її фінансових ресурсів, їх розподіл та ефективне використання, що дозволяє організації залишатися платоспроможною і вчасно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами. Така стійкість зберігається навіть під впливом негативних зовнішніх факторів, пов'язаних зі змінами у середовищі діяльності, або внутрішніх факторів, що виникають через реалізацію ризиків, притаманних страховій діяльності. Термін «фінансова стійкість», що походить з англійської мови («financial stability»), перекладається як фінансова стабільність або стійкість [92, с. 30]. У економічній літературі поняття «стійкість» часто ототожнюється з термінами «стабільність», «надійність» і «рівновага», що може викликати методологічні неточності та ускладнювати подальше дослідження цієї теми.

Одні дослідники вважають терміни «стійкість» і «надійність» взаємозамінними, тоді як інші трактують фінансову стійкість як «частковий аспект фінансової надійності страховика» або як характеристику терміна «надійність». У той же час, інші вчені заперечують цю точку зору і стверджують, що фінансова надійність є похідною від концепції «фінансова стійкість» [53, с. 130]. Попри те, що поняття фінансової стійкості страховика не має чітко визначеного нормативного тлумачення, існує безліч різних трактувань цього терміна.

Систематизація підходів до визначення сутності поняття «фінансова стійкість страхової організації» представлена на рис.1.1.

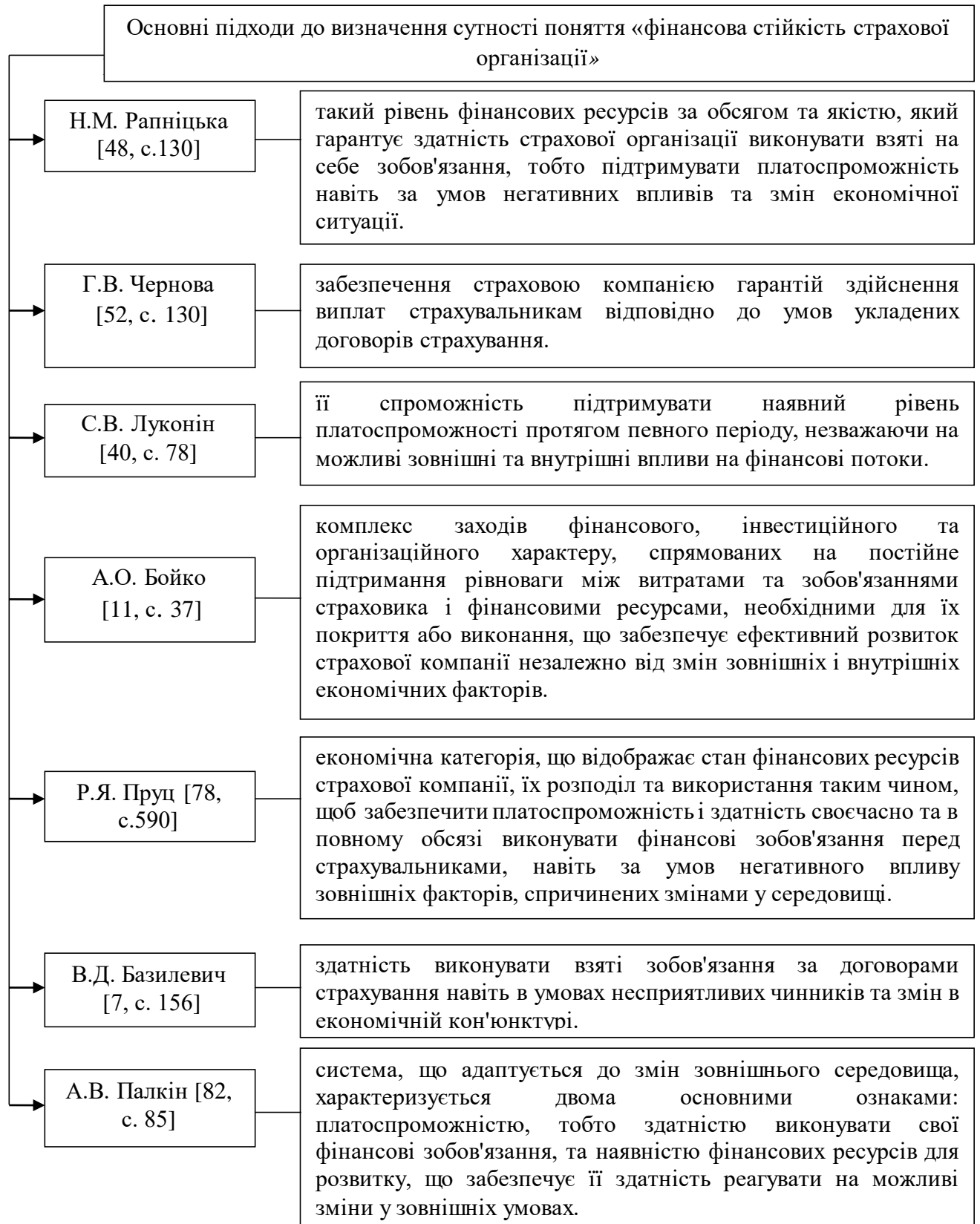

Рис. 1.1 Основні підходи до визначення сутності поняття «фінансова стійкість страхової організації»

Примітка. Складено автором

Одне з найбільш комплексних визначень фінансової стійкості страхової компанії надає Н.В. Ткаченко, яка зазначає, що цей стан пов'язаний з організацією грошових потоків компанії (як вхідних, так і вихідних) таким чином, щоб вона могла вчасно і в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання. Це стосується як поточних зобов'язань, так і тих, що можуть виникнути через вплив несприятливих зовнішніх або внутрішніх чинників. Фінансова стійкість підтримується завдяки залученим та власним ресурсам протягом певного періоду і передбачає можливість відновлення ключових фінансових показників у разі виникнення несприятливих умов. Важливо також, що стійкість компанії залежить від її здатності адаптуватися до змін у зовнішньому економічному середовищі, використовуючи нові можливості для свого розвитку і збільшення прибутків та капіталу як у поточному, так і в майбутньому періоді.

Отже, найбільш аргументованим підходом є той, що не ототожнює платоспроможність із фінансовою стійкістю. Платоспроможність є лише зовнішньою ознакою фінансової стійкості організації, яка відображає її здатність своєчасно виконувати фінансові зобов'язання за допомогою наявних коштів. Водночас фінансова стійкість включає внутрішні аспекти фінансового стану компанії, такі як баланс доходів і витрат, а також оптимальне співвідношення залучених та власних коштів [12, с. 37].

Терміни «фінансова стійкість», «фінансова надійність», «платоспроможність» та «ліквідність» широко застосовуються для аналізу ефективності діяльності страхових компаній. Загальний підхід до трактування фінансової стійкості страхової компанії полягає в тому, що вона відображає її здатність виконувати фінансові зобов'язання за страховими договорами навіть у несприятливих економічних умовах.

Фінансова стійкість страховиків безпосередньо пов'язана з їхньою платоспроможністю, оскільки однією з основних вимог є здатність своєчасно виконувати фінансові зобов'язання. Платоспроможність, у свою чергу,

визначається можливістю страхової компанії здійснювати всі необхідні виплати в будь-який момент.

Закон України «Про страхування» також пов'язує фінансову стійкість зі забезпеченням платоспроможності [3]. Крім того, фінансова стійкість розглядається з позиції ліквідності, що включає достатнє покриття пасивів активами та рентабельність, яка забезпечує розвиток компанії. Ліквідність страховика полягає в здатності швидко трансформувати активи в грошові кошти для виконання зобов'язань із мінімальними втратами.

Фінансова надійність визначається як здатність компанії оперативно реагувати на несприятливі ситуації за умов стабільності зовнішніх факторів. Поняття фінансової надійності є вужчим порівняно з фінансовою стійкістю. Фінансово надійна компанія може бути нестійкою, якщо виконання зобов'язань призведе до зниження її прибутку або збитків [23, с. 19].

Таким чином, надійність, платоспроможність та ліквідність є трьома взаємопов'язаними складовими фінансової стійкості страхової компанії, де ліквідність виступає ключовим фактором забезпечення платоспроможності й критерієм надійності.

Фінансова стійкість є ключовим елементом загальної стійкості підприємства і визначає його здатність забезпечувати стабільний перевищення доходів над витратами. У ринковій економіці важливо точно визначати межі фінансової стійкості, оскільки її недостатність може призвести до неплатоспроможності та браку коштів для розвитку. Ефективність фінансової стійкості залежить від правильного формування, розподілу і використання фінансових ресурсів, а її прояви можуть бути різними, включаючи поточну, потенційну, формальну і реальну стійкість (рис. 1.2).

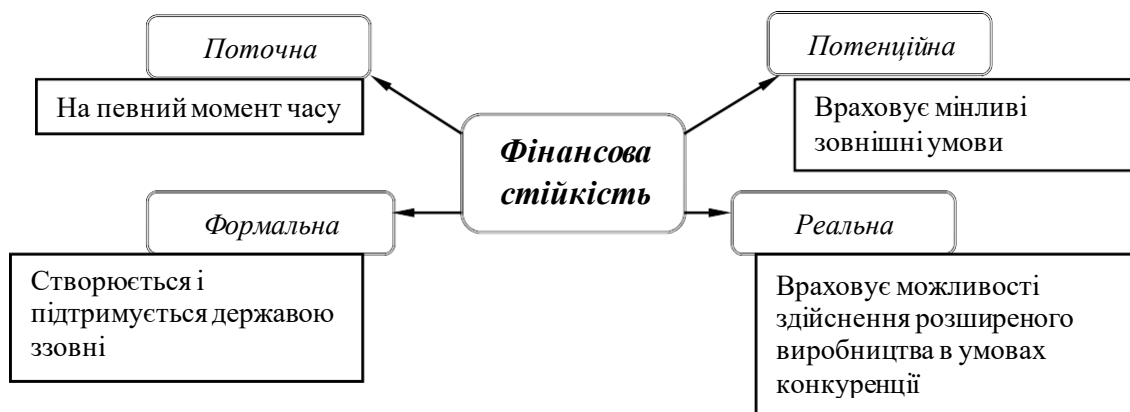

Рис. 1.2 Види фінансової стійкості підприємства [36, с. 118]

Фінансова стійкість підприємства проявляється через кілька важливих аспектів. Поточна стійкість відображає здатність організації ефективно справлятися з короткостроковими зобов'язаннями. Вона оцінюється на основі ліквідності та платоспроможності підприємства, що включає аналіз співвідношення між поточними активами і зобов'язаннями. Показники поточної стійкості, такі як коефіцієнт ліквідності, свідчать про здатність підприємства підтримувати достатній рівень резервів для виконання своїх фінансових зобов'язань у найближчому майбутньому.

Потенційна стійкість вказує на здатність підприємства адаптуватися до змінюваних економічних умов і витримувати можливі кризові ситуації. Вона оцінюється через довгострокові фінансові показники і прогнозування, включаючи можливість залучення нових ресурсів і стратегічного планування. Висока потенційна стійкість забезпечується наявністю резервів, диверсифікацією джерел доходу і здатністю до інновацій [9, с. 90].

Формальна стійкість пов'язана з офіційною відповідністю підприємства фінансовим нормативам і стандартам. Вона характеризується дотриманням бухгалтерських стандартів і вимог законодавства, що забезпечує прозорість фінансових звітів та довіру з боку інвесторів і кредиторів.

Реальна стійкість визначає фактичний фінансовий стан підприємства і його здатність генерувати прибуток у реальних умовах. Це передбачає аналіз фінансових результатів, таких як чистий прибуток, рентабельність та грошові

потоки. Реальна стійкість демонструє, як ефективно підприємство використовує свої ресурси і справляється з реальними фінансовими викликами та ризиками. Ці форми фінансової стійкості забезпечують всебічну оцінку фінансового стану підприємства, допомагаючи йому підтримувати стабільність і ефективність у різних економічних умовах.

Фінансова стійкість організації виконує кілька важливих функцій, які забезпечують її стабільність і довгостроковий успіх. По-перше, вона забезпечує здатність підприємства своєчасно і в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання. Це включає в себе платіжну спроможність і здатність покривати короткострокові та довгострокові борги, що є критично важливим для підтримання довіри з боку кредиторів та партнерів [44, с. 193].

По-друге, фінансова стійкість сприяє стабільності фінансових результатів підприємства. Це забезпечує рівномірний дохід та контроль над витратами, що допомагає уникнути значних фінансових коливань і забезпечує стабільний прибуток. В результаті, організація може планувати та реалізовувати довгострокові стратегії, інвестувати в розвиток та впроваджувати нові проекти без значних фінансових ризиків.

По-третє, фінансова стійкість дозволяє підприємству ефективно управляти своїми ресурсами. Це включає оптимізацію капіталу, управління оборотними активами і витратами, що забезпечує максимальну ефективність використання фінансових ресурсів і зменшення витрат. Здатність організації до ефективного управління фінансами сприяє підвищенню її конкурентоспроможності на ринку.

По-четверте, фінансова стійкість допомагає організації адаптуватися до змінюваних економічних умов. Це включає в себе здатність реагувати на економічні потрясіння, зміни в ринкових умовах та інші зовнішні фактори, що можуть вплинути на фінансовий стан підприємства. Наявність фінансових резервів і здатність швидко пристосовуватися до нових умов дозволяє підприємству зберігати свою стабільність і підтримувати свою діяльність в умовах невизначеності [23, с. 19].

Загалом, функції фінансової стійкості організації забезпечують її здатність до довгострокового виживання та успішного розвитку в умовах змінюваного економічного середовища.

1.2. Теоретичні основи чинників забезпечення фінансової стійкості організації

Фінансова стійкість організації — це здатність підприємства забезпечувати стабільний фінансовий стан у довгостроковій перспективі, ефективно керуючи своїми ресурсами та зобов'язаннями. Вона передбачає здатність підприємства протистояти фінансовим потрясінням, забезпечувати ліквідність, рентабельність та збереження платоспроможності. Фінансова стійкість страхової організації формується під впливом сукупності чинників, які підлягають класифікації за різними критеріями. Така класифікація дозволяє розглядати їхній вплив на фінансовий стан компанії, визначаючи, які саме фактори є ключовими для підтримання стабільності та ефективного функціонування страховика. Класифікація факторів фінансової стійкості страхової організації представлена на рис. 1.3.

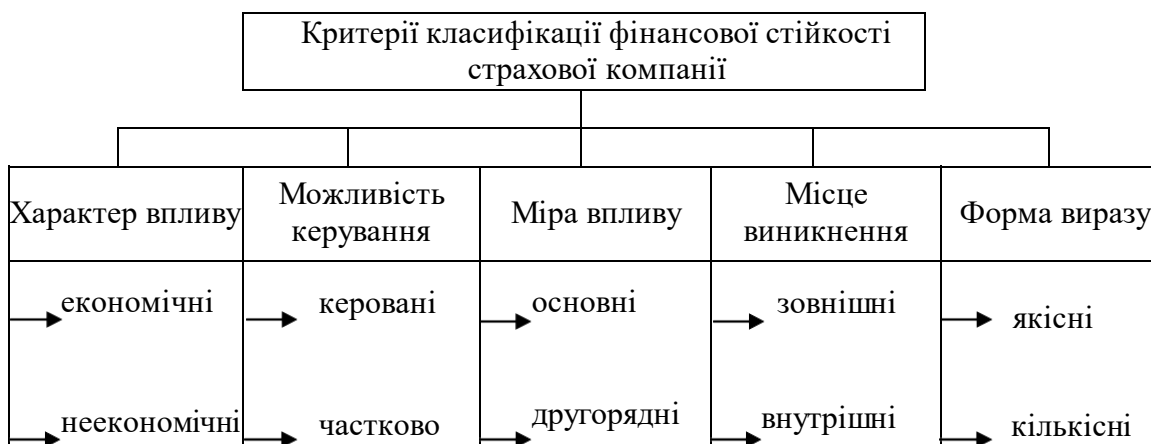

Рис. 1.3 Класифікація факторів фінансової стійкості страхової організації [4, с. 75]

Фінансова стійкість страхової компанії залежить від багатьох факторів, які можна класифікувати за кількома критеріями. Це дає змогу краще розуміти природу цих факторів і їхній вплив на діяльність компанії.

Характер впливу включає два основні типи факторів: економічні та неекономічні. Економічні чинники охоплюють аспекти, які безпосередньо пов'язані з економічною ситуацією, такими як зміни на фінансових ринках, рівень інфляції, макроекономічні показники та коливання валютних курсів. Вони суттєво впливають на доходи та витрати компанії, а також на стабільність її страхового портфеля [17, с. 116].

Неекономічні чинники включають політичні, соціальні та природні фактори, які, хоч і не мають безпосереднього економічного характеру, можуть значно впливати на діяльність компанії. Це можуть бути законодавчі зміни, соціальні кризи або природні катастрофи, які призводять до змін у попиту на страхові послуги або збільшення кількості страхових випадків.

Можливість керування розділяє фактори на керовані та частково керовані. Керовані фактори – це ті, на які страхова компанія має безпосередній вплив. До них належить управління власними фінансовими ресурсами, ефективність витрат, управління ризиками та формування страхового портфеля. Компанія може коригувати ці фактори через управлінські рішення, що допомагає підтримувати фінансову стабільність.

Частково керовані фактори є такими, на які компанія має обмежений вплив. Наприклад, макроекономічні умови, коливання ринків чи зміни у регулюванні. страхова компанія може адаптуватися до цих змін, але не здатна повністю їх контролювати.

Міра впливу визначає, які чинники є основними, а які другорядними. Основні фактори мають вирішальний вплив на фінансову стійкість страхової компанії. Це ключові економічні показники, як-от рентабельність компанії, розмір її страхових резервів, ефективність управління ризиками та стан інвестиційного портфеля.

Другорядні фактори є менш впливовими, але також важливими для компанії. Наприклад, це можуть бути зміни в попиті на окремі види страхових продуктів або зміни в структурі клієнтської бази.

Місце виникнення розрізняє зовнішні та внутрішні фактори [37, с. 17]. Зовнішні фактори – це чинники, які виникають за межами компанії та на які вона не має прямого впливу. До них належать зміни на ринку, макроекономічна ситуація, законодавчі нововведення, демографічні та соціальні зміни. Внутрішні фактори – це ті, що виникають всередині самої страхової компанії і можуть контролюватися її керівництвом. До них належать управлінські рішення, ефективність використання ресурсів, структура витрат та фінансові стратегії.

Форма виразу розділяє фактори на якісні та кількісні. Якісні фактори важко оцінити за допомогою числових показників, але вони мають великий вплив на репутацію та конкурентоспроможність страхової компанії. Наприклад, це рівень задоволеності клієнтів, якість обслуговування, бренд і довіра до компанії. Кількісні фактори мають конкретне числове вираження, і їх можна виміряти. Це можуть бути такі показники, як рівень доходів, обсяг страхових премій, відсоток виплат за страховими випадками, рентабельність інвестицій і розмір страхових резервів [42, с. 110].

Ця класифікація дає змогу системно аналізувати фактори, які впливають на фінансову стійкість страхової компанії, що дозволяє приймати більш обґрунтовані рішення та краще прогнозувати ризики.

Згідно з системним підходом, що розглядає страхову організацію як специфічну систему економічних відносин, чинники, що впливають на її фінансову стійкість, можна розділити на внутрішньо-системні (внутрішні) та позасистемні (зовнішні). Внутрішньо-системні чинники формуються всередині організації та безпосередньо впливають на її функціонування, тоді як позасистемні чинники є результатом впливу зовнішнього середовища, в якому функціонує страхова компанія. Класифікація чинників впливу на фінансову стійкість страхової організації представлена в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Класифікація чинників впливу на фінансову стійкість страхової організації [69, с. 260]

Чинники впливу на фінансову стійкість страхової організації	
Внутрішні чинники	Зовнішні чинники
<ul style="list-style-type: none"> - політика тарифоутворення; - політика андерайтингу; - стратегія інвестування; - застосування механізмів перестраховування; - адекватність власного капіталу; - фінансові ресурси та принципи їх управління; - склад і структура керівного персоналу; - забезпечення страхових резервів у необхідному обсязі. 	<ul style="list-style-type: none"> - коливання банківських відсоткових ставок; - рівень інфляційних процесів; - стан ринку цінних паперів; - система податкового регулювання; - вплив міжнародних подій; - політична ситуація в країні; - зміни у законодавчих актах; - рівень конкуренції на ринку; - співпраця з партнерами; - економічна стабільність держави; - загальний економічний стан галузі; - вплив природних катастроф.

Така класифікація є найбільш доцільною для цілей керування фінансовою стійкістю страхової компанії, оскільки вона дозволяє передбачити певні внутрішні зміни у відповідь на зовнішні впливи, що сприяють підтримці балансу між зовнішнім і внутрішнім фінансовим середовищем суб'єкта господарювання. Зовнішні чинники виникають під впливом зовнішнього середовища на страхову організацію та не залежать від її діяльності або ефективності роботи. В умовах сучасної економічної нестабільності аналіз зовнішніх факторів набуває особливої важливості, оскільки навіть найменші зміни одного з цих чинників негайно відображаються на фінансовому стані страхової компанії. Внутрішні фактори, на відміну від зовнішніх, безпосередньо залежать від діяльності конкретної страхової організації.

Зовнішні та внутрішні чинники тісно взаємопов'язані, оскільки зміни в одних з них можуть призводити до змін в інших, що, в свою чергу, впливає на фінансову стійкість страхової організації в комплексі. Наприклад, тарифи на страхові послуги формуються під впливом як зовнішніх факторів

(економічна ситуація, рівень ризику тощо), так і внутрішніх (розмір і збалансованість страхового портфеля, поточний стан інвестиційного портфеля, рівень витрат на управління). Стан інвестиційного портфеля значною мірою залежить від ситуації на фінансовому ринку, витрати на управління визначаються інфляційними процесами, а розмір страхового портфеля формується на основі обсягу страхового поля, яке, в свою чергу, залежить від демографічних, соціальних, економічних та інших факторів, зокрема таких, як фази економічного циклу. Наприклад, оновлення основних засобів значно розширює страхове поле та відкриває можливості для збільшення страхового портфеля через страхування підприємницьких ризиків або майна. Таким чином, економічна кон'юнктура є одним із ключових зовнішніх факторів, що впливають на стійкість страхової компанії, оскільки від неї залежить здатність сформувати диверсифікований та збалансований страховий портфель. Варто відзначити, що в умовах глобальних та макроекономічних змін, особливо під час фінансової нестабільності, вплив зовнішнього середовища на страхову організацію ще більше посилюється [70, с. 30].

Аналіз фінансової стійкості страхової компанії потребує врахування як фінансових, так і нефінансових факторів. Оцінка нефінансових аспектів допомагає виявити конкурентні переваги страхових організацій, які потім мають бути підтверджені фінансовими показниками. У процесі забезпечення фінансової стійкості ключову роль відіграє аналіз власного та залученого капіталу, інвестиційної стратегії, перестрашування та тарифної політики.

Виділяють п'ять основних джерел, які підтримують фінансову стійкість страхової компанії:

1. Наявність достатнього власного капіталу;
2. Страхові резерви, які розраховані відповідно до встановлених вимог і забезпечують необхідні страхові виплати;
3. Політика розміщення активів (інвестиційна стратегія);
4. Обмеження одиничного ризику за допомогою перестрашування;

5. Тарифна політика [76, с. 7].

Наявність достатнього статутного капіталу є критично важливою для забезпечення фінансової стійкості компанії на етапі її заснування та в перші періоди діяльності, коли обсяги надходжень від страхових премій ще невеликі. Мінімальний розмір статутного капіталу визначається відповідними законодавчими актами та внутрішніми регламентами компанії. Цей капітал може бути використаний для підтримки основної діяльності компанії, а також для покриття витрат на страхові виплати у випадках, коли страхові надходження та резерви виявляються недостатніми.

У процесі подальшої діяльності страхової організації, величина власного капіталу стає ключовим показником її фінансової стійкості. Власний капітал може включати не лише статутний капітал, але й нерозподілений прибуток. Цей капітал визначає реальний обсяг чистих активів (маржу платоспроможності) страхової компанії, що включає майно (основні засоби, матеріальні цінності, грошові кошти, фінансові вкладення), яке є вільним від будь-яких зобов'язань, за винятком прав вимог засновників.

Наступним важливим аспектом забезпечення фінансової стійкості страхової компанії є створення страхових резервів і фондів. Ці резерви відображають розмір зобов'язань страховика, які ще не виконані на поточний момент. Обов'язок формувати страхові резерви закріплений в Законі України «Про страхування». Згідно з цим законом, страховики повинні утворювати необхідні резерви з отриманих страхових внесків (премій) для покриття майбутніх виплат за особистим страхуванням, майновим страхуванням і страхуванням відповідальності. Важливо зазначити, що якщо страхова компанія здійснює кілька видів страхування, резерви по кожному виду повинні формуватися окремо. У випадку ризикових видів страхування резерви формуються у вигляді технічних резервів, тоді як у страхуванні життя створюються персоніфіковані математичні резерви [79, с. 589].

Окрім цього, використання системи перестрахування є однією з основних умов для підтримки фінансової стійкості страхової компанії на

різних етапах її діяльності. Передача частини ризиків до перестраховання допомагає вирішити кілька ключових завдань, таких як стабілізація результатів діяльності страховика у випадку негативних результатів по всьому страхувальному портфелю протягом року, розширення масштабів діяльності за рахунок прийняття на себе більше ризиків та підвищення конкурентоспроможності. Крім того, перестраховання забезпечує захист власних активів страховика за несприятливих умов. Основна перевага перестраховання полягає в тому, що шляхом перестраховання ризиків, страхова компанія створює додаткові гарантії своєї фінансової стійкості, що надає страхувальникам впевненість у повному та своєчасному відшкодуванні можливих збитків [22, с. 514].

Отже, фінансова стійкість страхової організації залежить від сукупності внутрішніх і зовнішніх факторів, таких як наявність достатнього капіталу, ефективна тарифна та інвестиційна політика, створення резервів і використання перестраховання. Важливо враховувати як керовані внутрішні чинники, так і неконтрольовані зовнішні обставини для підтримки стабільності компанії.

1.3. Методи аналізу та оптимізації забезпечення фінансової стійкості організації

Фінансова стійкість є критичним аспектом для успішного функціонування будь-якої організації. Для забезпечення стабільності і довгострокового розвитку підприємства необхідно здійснити детальний аналіз його фінансового стану та застосувати ефективні методи оптимізації. Важливо не тільки оцінити поточний фінансовий стан організації, але й визначити можливості для покращення її фінансової стійкості. Це включає в себе аналіз абсолютних і відносних показників, а також впровадження стратегій для покращення структури капіталу, управління оборотними активами, витратами та грошовими потоками [51, с. 125].

Аналіз фінансової стійкості дозволяє організації зрозуміти свої сильні та слабкі сторони, а також виявити можливі ризики. Оптимізація забезпечення фінансової стійкості передбачає впровадження заходів, спрямованих на покращення фінансових показників і підвищення загальної стійкості організації, що включає вдосконалення структури капіталу, управління витратами, оптимізацію запасів та грошових потоків, а також ефективне управління борговими зобов'язаннями. Впровадження цих заходів допомагає не лише забезпечити стабільність організації, але й сприяє її успішному розвитку і конкурентоспроможності в умовах змінюваного економічного середовища [52, с. 140].

Результати дослідження фінансової стійкості можуть стати важливими як для зовнішніх користувачів (банків, кредиторів, партнерів по бізнесу), так і для внутрішніх (власників компанії та її керівництва). Оцінка фінансової стійкості дає змогу передбачити фінансові перспективи підприємства.

Головною метою будь-якої страхової компанії є забезпечення та підтримка стабільного фінансового стану, що вимірюється за допомогою ключових показників, які характеризують наявність, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів компанії. Перед тим як оцінювати фінансову стійкість страховика, необхідно здійснити ретельний аналіз його фінансового стану. Поєднання фінансової стабільності та поточного фінансового стану є вирішальним для подальшого розвитку компанії [72, с. 105].

Оцінка фінансової стійкості дозволяє визначити оптимальне співвідношення між власними та позиковими коштами в структурі капіталу, що сприяє підтримці необхідного рівня платоспроможності та ліквідності страхової компанії. Для цього аналізують як абсолютні, так і відносні показники, а також платоспроможність компанії. Методика розрахунку абсолютних показників фінансової стійкості представлена в табл. 1.2.

Методологія визначення абсолютних показників фінансової стійкості страхової компанії [85, с. 96]

Показник	Алгоритм визначення
1	2
Показники наявності джерел формування запасів	
Власні джерела формування запасів	Власний капітал - Необоротні активи
Власні та довгострокові позикові джерела формування запасів	(Власний капітал + Довгострокові Зобов'язання) - Необоротні активи
Основні джерела формування запасів	(Власний капітал + Довгострокові Зобов'язання + Короткострокові кредити банків) - Необоротні активи
Показники забезпечення запасів джерелами формування	
Надлишок (+) / нестача (-) власних джерел формування запасів	$E1 = (\text{Власний капітал} - \text{Необоротні активи}) - \text{Запаси}$
Надлишок (+) / нестача (-) власних та довгострокових позикових джерел формування запасів	$E2 = (\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання} - \text{Необоротні активи}) - \text{Запаси}$
Надлишок (+) / нестача (-) основних джерел формування запасів	$E3 = (\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання} + \text{Короткострокові кредити банків та позики} - \text{Необоротні активи}) - \text{Запаси}$

Фінансову стійкість можна класифікувати на чотири основні типи:

1. Абсолютна фінансова стійкість ($E1 \geq 0; E2 \geq 0; E3 \geq 0$): Вказує на те, що всі запаси страхової компанії повністю сформовані за рахунок власного капіталу. Компанія в такому випадку має високу платоспроможність і значну незалежність від кредиторів.
2. Нормальна фінансова стійкість ($E1 < 0; E2 \geq 0; E3 \geq 0$): Означає, що страхова компанія використовує як власний капітал, так і довгострокові зобов'язання для формування своїх запасів. Така компанія може підтримувати добрий рівень платоспроможності та підвищувати рентабельність власного капіталу завдяки фінансовому левериджу.
3. Нестійка фінансова стійкість ($E1 < 0; E2 < 0; E3 \geq 0$): Зазначає, що страхова компанія формує свої запаси за рахунок як стабільних джерел, так і кредитів і позик. Це може призводити до зростання рентабельності власного капіталу завдяки левериджу, але рівень платоспроможності потребує відновлення.

4. Кризовий фінансовий стан ($E1 < 0$; $E2 < 0$; $E3 < 0$): Виникає, коли компанія не має достатніх джерел для формування запасів і змушена покривати потреби через кредиторську заборгованість. У такій ситуації компанія є неплатоспроможною і ризикує опинитися на межі банкрутства [82, с. 302].

Окрім аналізу абсолютних фінансових показників, важливо також провести оцінку відносних показників фінансової стійкості. Методологія розрахунку відносних показників фінансової стійкості страхової компанії представлена в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

**Методика розрахунку відносних показників фінансової стійкості
страхової компанії [85, с. 96]**

Показники	Методи розрахунку	Норматив не значення	Характеристика
1	2	3	4
Коефіцієнт автономії	Власний капітал/Активи	$\geq 0,5$	показує, яку частину у структурі джерел фінансування страхової компанії складає власний капітал.
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Зобов'язання/Активи	$< 0,5$	показує частку зобов'язань у структурі джерел фінансування
Коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{\text{Активи}}{\text{Власний капітал}}$	$1 \leq K \leq 2$	показує скільки активів припадає на 1 грн власного капіталу
Коефіцієнт фінансової стійкості	$\frac{\text{Власний капітал} + \text{ДЗ}}{\text{Активи}}$	0,75 – 0,9	показує частку стабільних джерел у структурі джерел фінансування
Коефіцієнт фінансового ризику	Зобов'язання / Власний капітал	< 1	характеризує кількість залученого капіталу в розрахунку на 1 грн власного капіталу і визначається як відношення залученого капіталу до суми власного
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	ВОК/ Власний капітал	0,3 – 0,5	показує якою часткою власного капіталу страхова компанія може вільно маневрувати, тобто вкладати в оборотні активи
Коефіцієнт забезпечення запасами	ВОК/ Запаси	0,5 – 0,8	показує, яка частка запасів сформована за рахунок власного оборотного капіталу

Один з основних показників фінансової стійкості страхової компанії – це її платоспроможність. Відповідно до Закону України «Про страхування», платоспроможність страховика оцінюється за допомогою таких показників [3]:

1. Фактичний запас платоспроможності, що визначається як різниця між активами, нематеріальними активами та зобов'язаннями:

2. Нормативний запас платоспроможності для страховиків, що здійснюють види страхування, відмінні від страхування життя, визначається як максимальне з наступних значень:

– $\text{НЗП1} = 0,18 \cdot (\text{страхові премії} - 0,5 \cdot \text{страхові премії, передані уперестраховування});$

– $\text{НЗП2} = 0,26 \cdot (\text{страхові виплати} - 0,5 \cdot \text{страхові виплати, компенсовані перестраховиками}).$

Фактичний запас платоспроможності повинен перевищувати розрахунковий нормативний запас на будь-яку дату. Чим більша ця різниця, тим вища платоспроможність страхової компанії. Нормативний запас платоспроможності визначає мінімальний обсяг власних коштів, необхідних страховій компанії для покриття її зобов'язань, тоді як фактичний запас відображає наявність вільних коштів у страховика.

Мета управління фінансовою стійкістю полягає в забезпеченні фінансової безпеки та стабільності організації на довгострокову перспективу, при цьому ризики мають бути на допустимому рівні. Це передбачає визначення оптимального обсягу продажів, який забезпечує задоволення попиту споживачів і підтримує високу якість готової продукції [32, с. 20].

Оптимізація забезпечення фінансової стійкості організації є важливим аспектом, що сприяє її стабільності та довгостроковому успіху. Для досягнення фінансової стійкості важливо вдосконалювати структуру капіталу підприємства. Це передбачає балансування між власними і запозиченими засобами, що дозволяє зменшити витрати на обслуговування боргів і підвищити загальну рентабельність організації. Реструктуризація боргового

навантаження або отримання нових кредитів на вигідніших умовах може стати важливим кроком для покращення фінансових умов підприємства [51, с. 102].

Окрім того, управління оборотним капіталом є критично важливим. Оптимізація запасів є важливою для зменшення витрат на їх зберігання та підвищення ліквідності компанії. Це включає вдосконалення процесів управління запасами, щоб зменшити надмірні витрати і забезпечити ефективний обіг товарів. Водночас, ефективне управління дебіторською заборгованістю може суттєво вплинути на фінансову стійкість. Це досягається шляхом скорочення строків кредитування клієнтів та вдосконалення процесу стягнення боргів, що допомагає забезпечити стабільний грошовий потік.

Управління грошовими потоками також є ключовим аспектом оптимізації фінансової стійкості. Важливо забезпечити достатній рівень ліквідності для покриття короткострокових зобов'язань і запобігти фінансовим труднощам. Ефективне управління грошовими потоками допомагає організації уникнути нестачі коштів і підтримувати її фінансову стабільність. Не менш важливим є управління витратами. Аналіз витрат дозволяє виявити неефективні статті витрат і вжити заходів для їх скорочення. Це може включати перегляд витрат на виробництво, адміністративні витрати або інші операційні витрати. Скорочення неефективних витрат допомагає знизити загальні витрати та покращити прибутковість, що в свою чергу сприяє покращенню фінансової стійкості підприємства [58, с. 21-29].

Комплексний підхід до цих аспектів, зокрема управління капіталом, оборотними активами, витратами та грошовими потоками, допомагає організації досягти стійкого фінансового становища, зменшити ризики і забезпечити успішне функціонування в умовах змінюваного економічного середовища.

Таким чином, аналіз і оптимізація фінансової стійкості є ключовими для стабільного розвитку організації. Методи, такі як маржинальний аналіз і CVR-аналіз, дозволяють ефективно прогнозувати витрати, обсяги виробництва і прибутки. Оптимізація капіталу, управління оборотними активами і витратами допомагають знижувати ризики та підвищувати загальну ефективність підприємства, забезпечуючи його стабільність та конкурентоспроможність.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ТА ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

2.1. Аналіз структури фінансових зобов'язань страхових організацій України

Один із ключових елементів економічної структури та фінансової системи країни – це страховий ринок. Страхування є найбільш поширеним способом зниження можливих втрат у випадку непередбачених подій, які можуть призвести до фінансових збитків. У зв'язку з розвитком науково-технічного прогресу, змінами в екологічній ситуації та політичними процесами, ризики для суспільства постійно зростають. Забезпечення стабільної та ефективної роботи страхового ринку формує надійну систему захисту для держави, бізнесу та населення, сприяючи соціальній стабільності та економічній безпеці [60, с. 727].

Останні роки на страховому ринку України спостерігається тенденція до зменшення кількості страхових компаній, як у сфері ризикового страхування, так і у сфері страхування життя (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Кількість страхових компаній в Україні протягом 2020 - 2023 років

Період	Кількість страхових компаній		Відхилення відносно попереднього року
	Non-life	Life	
2020 рік	210	23	X
2021 рік	190	20	-23
2022 рік	143	13	-54
2023 рік	110	12	-34

Примітка. Розраховано автором

На рис. 2.1 показана динаміка зміни кількості страхових компаній в Україні за період 2021-2023 років.

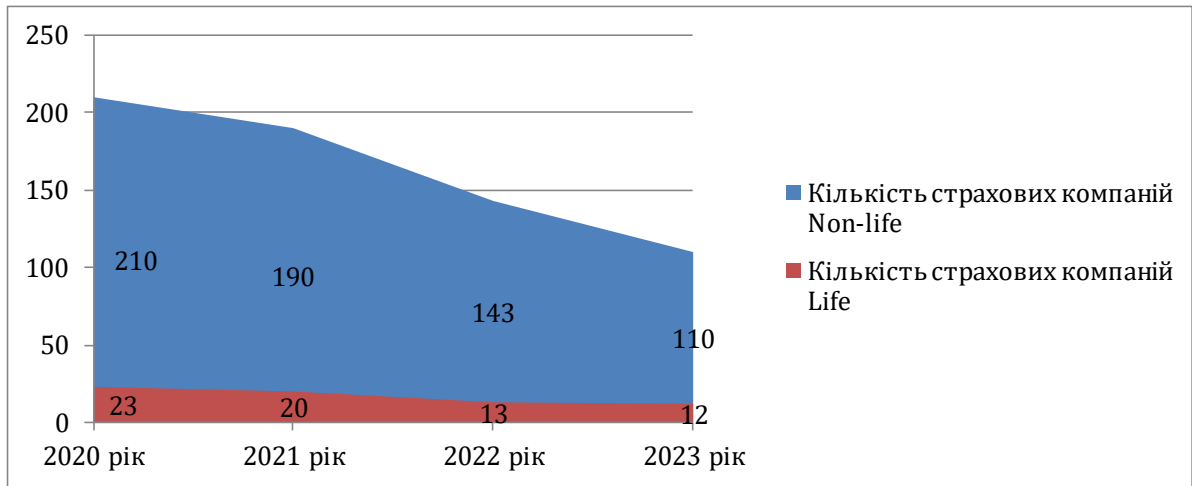

Рис. 2.1 Динаміка кількості страхових компаній в Україні протягом 2021-2023 років

Примітка. Складено автором

Як видно з таблиці, щорічно відбувається скорочення кількості страхових компаній в середньому на 37. Це призвело до того, що кількість діючих страховиків зменшилася майже вдвічі. Станом на 2023 рік Національний банк України (НБУ) зареєстрував 122 страхові компанії, серед яких 110 займаються ризиковим страхуванням, а 12 – страхуванням життя. Така динаміка скорочення страховиків пов'язана з реформами, розпочатими у 2020 році [74]. З 1 липня 2020 року регулювання та нагляд за ринком страхування перейшли до НБУ після ліквідації Нацкомфінпослуг. Національний банк впровадив нові підходи до контролю на ринку страхування, що призвело до виведення неплатоспроможних та недобросовісних компаній. Вплив пандемії COVID-19 став ще одним випробуванням для страховиків, і на ринку залишилися лише ті, хто зумів оперативно адаптуватися до змін. Війна також спричинила подальше скорочення кількості компаній через пошкодження майна, руйнування офісів та нездатність виконувати зобов'язання перед клієнтами [61, с. 84].

Для аналізу страхового ринку України необхідно врахувати кілька ключових аспектів. Зокрема, важливим є вивчення обсягів страхових премій, які можуть коливатися через економічні кризи, викликані війною. Аналіз

структури страхового портфеля допоможе зрозуміти, які види страхування залишаються найбільш популярними та стійкими. Також слід оцінити загальну структуру ринку: кількість діючих компаній, їх спеціалізацію, здатність адаптуватися до змін. Важливою є динаміка розвитку ринку, що дозволить побачити, як він реагує на зовнішні виклики, включаючи військові ризики, та зміни в попиті на страхові продукти. Основні показники діяльності страхових компаній України представлені в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Основні показники діяльності страхових компаній України протягом
2020–2023 рр.**

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Обсяг активів, млн. грн	64920	63622	70338	73374
Кількість укладених договорів, тис. од	120577	131562	88102	73353
Валові страхові премії, млн. грн	45176	49708	39616	34141
Валові страхові виплати, млн. грн	14854	17958	13001	12027

Примітка. Розраховано автором

Основними показниками, які відображають операційну діяльність страхових компаній, є надходження валових страхових премій та здійснені виплати. Динаміку цих показників можна побачити на рис. 2.2.

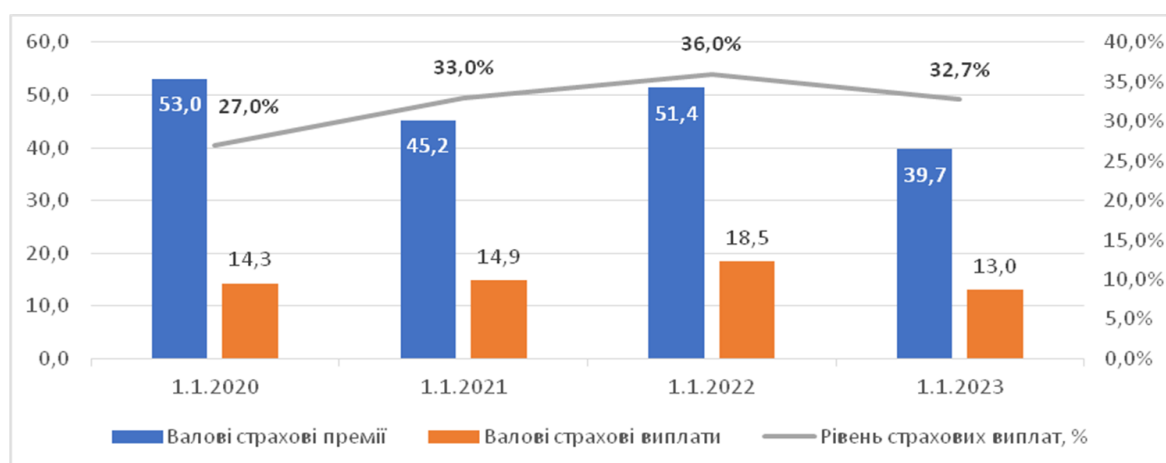

Рис. 2.2 Динаміка валових страхових премій та виплат, млрд грн. [93, с. 46]

Динаміка, відображена на рисунку, свідчить про коливання досліджуваних показників. Надходження валових страхових премій показали

зниження у 2020–2021 роках на 15% – з 53,0 млрд грн до 45,2 млрд грн, що демонструє вплив пандемії COVID-19. Внаслідок карантинних обмежень, скорочення робочих місць та зниження доходів як у населення, так і у бізнесу, виникла криза платоспроможності, що негативно вплинуло на обсяги надходжень страхових премій. Поліпшення епідеміологічної ситуації та поступове зняття обмежень сприяли відновленню економічної активності, що забезпечило зростання премій у 2021–2022 роках на 6,2 млрд грн [90, с. 35]. Однак військові дії в Україні у 2022–2023 роках знову призвели до зниження надходжень на 11,7 млрд грн або 23% у відносному вимірі.

Динаміка валових страхових виплат і рівня страхових виплат демонструє зростання у 2020–2022 роках. Незважаючи на економічну кризу, страхові компанії продовжували виконувати свої зобов'язання та здійснювали виплати. Однак у 2022–2023 роках через руйнування майна страховиків, масову еміграцію українців за кордон та складну економічну ситуацію рівень страхових виплат знизився. Це було обумовлено тим, що на той момент воєнні ризики не були покриті страховими полісами, а також труднощами у врегулюванні страхових випадків. Відповідно до світової практики, рівень страхових виплат має становити не менше 50%. Однак на українському страховому ринку цей показник залишається доволі низьким — на 17% нижче загальноприйнятого, що свідчить про недостатньо розвинену культуру страхування в Україні. На перспективу 2024-2025 років є прогноз до зростання премій та виплат, але досягнення показників довоєнного періоду за цей час малоймовірно, особливо через високий рівень ризику втрати майна внаслідок ракетних обстрілів в різних регіонах України [77].

Для подальшого аналізу страхового ринку важливо оцінити структуру страхового портфеля, представленого на рис. 2.3.

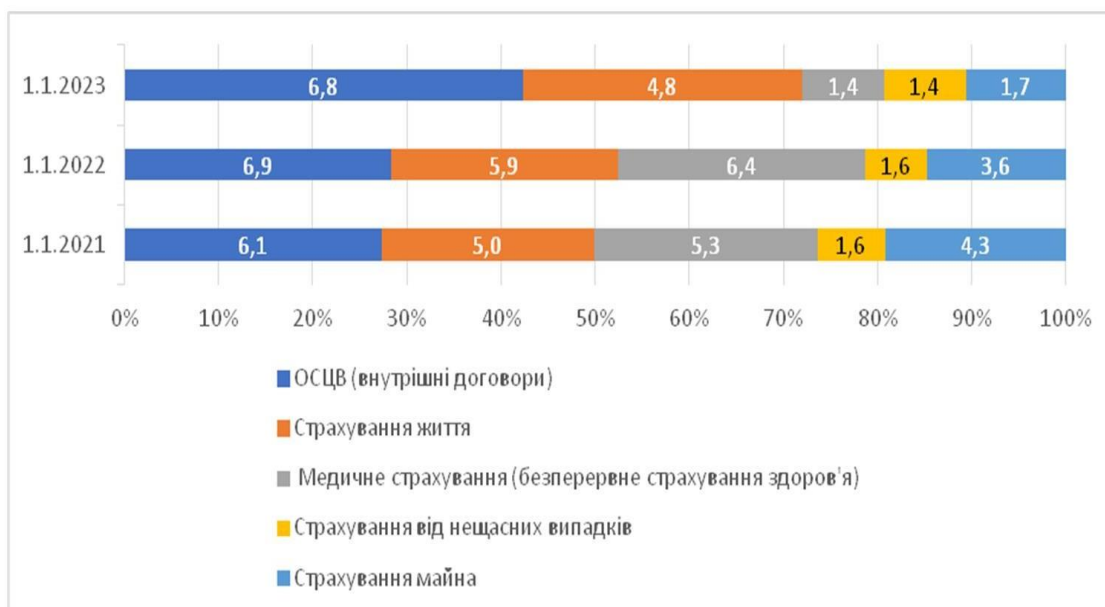

Рис. 2.3 Структура страхового портфеля протягом 2020-2023 років, млрд. грн. [77]

Аналіз показує, що протягом досліджуваного періоду найбільшу частку займало обов'язкове страхування цивільної відповідальності (ОСЦВ), частка якого на 2023 рік становить 42%. Для порівняння, раніше частка ОСЦВ складала 28%, що можна пояснити зростанням попиту на страхування транспортних засобів, спричиненим збільшенням їх кількості завдяки пільговому розмитненню у 2022 році та потребою бізнесу в незалежній мобільності. Важливо також відзначити зростання частки страхування життя у страховому портфелі – з 22% у 2021–2022 роках до 30% у 2023 році.

У загальному обсязі страхового ринку України майнове страхування займає найбільшу частку. Сьогодні цей сегмент страхового ринку, що відрізняється від страхування життя, є ключовим, включаючи різноманітні підвиди. Майнове страхування займає перше місце за обсягом страхових послуг на ринку, що становить понад 73% страхових виплат та премій [88]. Проведемо аналіз структури майнового страхування України, розглядаючи динаміку страхових премій та виплат протягом періоду з 2020 р. по 2023 р. в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз страхових премій та виплат у розрізі видів майнового страхування у 2020-2023 рр.

(млн. грн)

Вид майнового страхування	2020 рік		2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	премії	виплати	премії	виплати	премії	виплати	премії	виплати
КАСКО	9 875	4 803	10 601	4 979	7 678	3 707	8 750	4 129
ОСЦПВ та Зелена картка	8 045	3 895	8 674	4 146	5 884	2 817	7 158	3 472
Страхування майна тавогневих ризиків	4 301	2 106	4 861	2 306	3 215	1 064	4 089	1 970
Страхування фінансових ризиків	1 947	198	2 014	245	908	56	1 689	201
Страхування вантажу та багажу	1 397	184	1 522	236	369	42	1 301	211
Інші види страхування	1 614	301	1 739	332	582	75	1 587	283
Загалом	27 179	11 487	29 411	12 244	18 635	7 761	24 574	10 266

Примітка. Розраховано автором

Аналіз страхових премій та виплат у розрізі видів майнового страхування в Україні за період 2020-2023 років демонструє зміну активності страхових компаній під впливом економічних і політичних факторів. Загальний тренд показує зростання страхових премій та виплат у 2020-2021 роках, що свідчить про стабільність страхового ринку до початку військових дій і впливу пандемії COVID-19. Зокрема, КАСКО (страхування автомобілів) традиційно займало провідну позицію серед інших видів майнового страхування, маючи високі показники як за обсягом премій, так і за виплатами. У 2020 та 2021 роках спостерігався приріст премій та виплат, що відображає стабільний попит на цей вид страхування. Проте, у 2022 році через війну відбулося різке зниження премій на 27,6%, що можна пояснити зменшенням кількості страхованих транспортних засобів через руйнування інфраструктури та зниження економічної активності. У 2023 році ринок КАСКО частково відновився, але не досяг рівня довоєнного періоду.

Загалом, спостерігається тенденція зростання премій та виплат до 2022 року, що відображало збільшення обсягів діяльності страхових компаній. Проте, починаючи з 2022 року, внаслідок повномасштабного вторгнення, діяльність таких компаній різко зменшилася. Основною причиною цього спаду є зростання ризиків пошкодження майна внаслідок ракетних обстрілів. В таких умовах страхування майнових об'єктів для страхових компаній стає досить ризикованим, оскільки існує велика ймовірність втрати майна зі сторони страхувальника.

Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів (ОСЦПВ та «Зелена картка») також зазнало значного зменшення премій та виплат у 2022 році. Однак, порівняно з іншими видами страхування, цей сегмент показав певну стабільність, відновлюючись у 2023 році. Це пов'язано зі збільшенням попиту на страхування автомобілів, зокрема через полегшене розмитнення автомобілів під час війни.

Сегмент страхування майна та вогневих ризиків демонструє зменшення премій та виплат, особливо у 2022 році. Це пояснюється тим, що страхування майнових об'єктів під час активних бойових дій стало ризикованим і менш популярним серед страхувальників, оскільки багато страхових компаній з обережністю підходили до укладання нових договорів. Проте у 2023 році ситуація почала стабілізуватися.

Страхування фінансових ризиків у 2022 році зазнало найзначнішого зниження премій і виплат, що свідчить про загальну економічну нестабільність та невизначеність бізнесу в умовах війни. Лише у 2023 році спостерігається незначне відновлення цього сегмента.

Загалом, обсяги страхових премій та виплат по всіх видах майнового страхування у 2022 році зазнали помітного скорочення, що було спричинено як війною, так і економічною кризою. Проте у 2023 році ринок почав показувати ознаки стабілізації та відновлення, хоча досягти рівня довоєнних показників ще не вдалося.

Фінансова стійкість і платоспроможність страховика в умовах кризи забезпечується наявністю достатніх активів, страхових резервів та накопиченого капіталу. Динаміку активів і сформованих страхових резервів страхових компаній можна побачити на рис. 2.4.

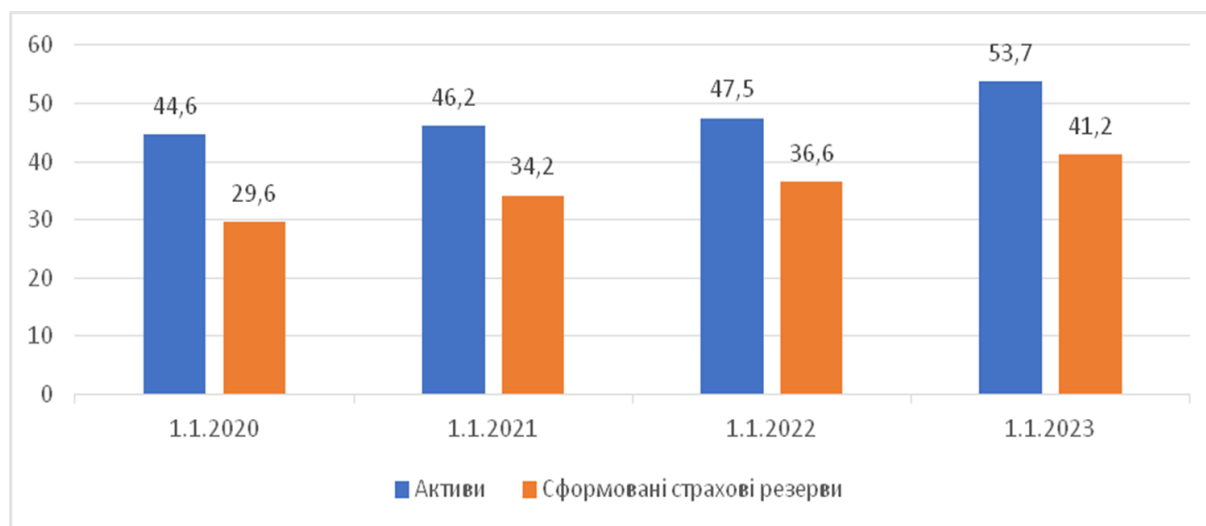

Рис. 2.4 Активи та страхові резерви страхових компаній України, млрд грн. [59, с. 45]

Попри складні умови функціонування страхового ринку України протягом досліджуваного періоду та скорочення кількості компаній, страховикам вдалося збільшити активи та обсяги страхових резервів, що підтверджується зростаючою динамікою цих показників. Особливо значне збільшення активів спостерігалось у 2022–2023 роках — з 47,5 млрд грн до 53,7 млрд грн. Страхові резерви також зросли на 5,6 млрд грн — з 36,6 млрд грн у 2022 році до 41,2 млрд грн у 2023 році. Щорічний приріст активів становив приблизно 6,5%, тоді як страхові резерви зростали в середньому на 11,7% щорічно.

Аналіз структури фінансових зобов'язань страхових організацій України показує, що страховий ринок залишається важливим елементом економічної системи країни, попри виклики, з якими він стикається. Хоча кількість страхових компаній зменшилася майже вдвічі внаслідок реформ,

пандемії COVID-19 та війни, діючі компанії змогли адаптуватися до складних умов. Проте, обсяги валових страхових премій і виплат знизилися внаслідок економічної кризи та збільшення воєнних ризиків. Це вказує на потребу у посиленні механізмів захисту та адаптації ринку до сучасних викликів.

2.2. Аналіз показників фінансової стійкості впливу на діяльність страхової організації

Фінансова стійкість є ключовим аспектом функціонування страхової компанії і важливим критерієм для страхувальників при виборі надійного партнера. Вона також перебуває під пильним контролем регуляторних органів. Основною метою страхової компанії є забезпечення стійкого фінансового стану, що вказує на наявність достатніх ресурсів і їх раціональне використання.

Проаналізуємо показники фінансової стійкості та їх вплив на діяльність страхової компанії на прикладі Приватного Акціонерного товариства «СК «УНІКА». UNIQA Insurance Group є однією з провідних страхових груп у Центральній та Східній Європі, зокрема в Австрії. В Україні UNIQA представлена фінансовою групою UNIQA Ukraine, що включає дві компанії: UNIQA (загальне страхування) та UNIQA Life (страхування життя). Понад 1 000 співробітників забезпечують обслуговування майже 1 мільйона страхових полісів. UNIQA працює на українському ринку з 1994 року (спочатку під назвою «Кредо-Класік», змінивши назву в 2010 році) і здійснює страхову діяльність по всій території країни [75].

Компанія має розгалужену мережу, яка включає 26 дирекцій, 22 генеральні представництва та понад 250 філій у різних регіонах. Основні види страхових послуг, що надаються компанією, охоплюють соціальне, особисте, майнове страхування, а також страхування відповідальності й підприємницьких ризиків.

UNIQA стабільно займає лідерські позиції на ринку України за ключовими показниками, такими як страхові премії, виплати та активи. Компанія входить до трійки лідерів у сегментах КАСКО, медичного страхування та страхування майна.

Ліквідність страхової компанії оцінюється через аналіз фінансових показників, які дозволяють порівняти вартість поточних активів з різним рівнем ліквідності з обсягом поточних зобов'язань.

Аналіз показників ліквідності АТ «СК «УНІКА» протягом 2021-2023 років проведемо за даними фінансової звітності, які знаходяться в Додатках А-Г в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз показників ліквідності АТ «СК «УНІКА» протягом 2021-2023 років

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп зростання,%	
				2022/2021	2023/2022
Коефіцієнт страхової автономії	0,54	-	-	-	-
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,41	0,57	0,79	39,02	38,60
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (грошової платоспроможності)	1,69	0,79	0,87	-53,25	10,13
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	3,43	1,29	1,29	-62,39	0,00
Коефіцієнт надійності	1,8	1,01	1,04	-43,89	2,97

Примітка. Розраховано автором

На рисунку 2.5 відображено динаміку змін коефіцієнтів ліквідності ПрАТ «СК «УНІКА» протягом досліджуваного періоду.

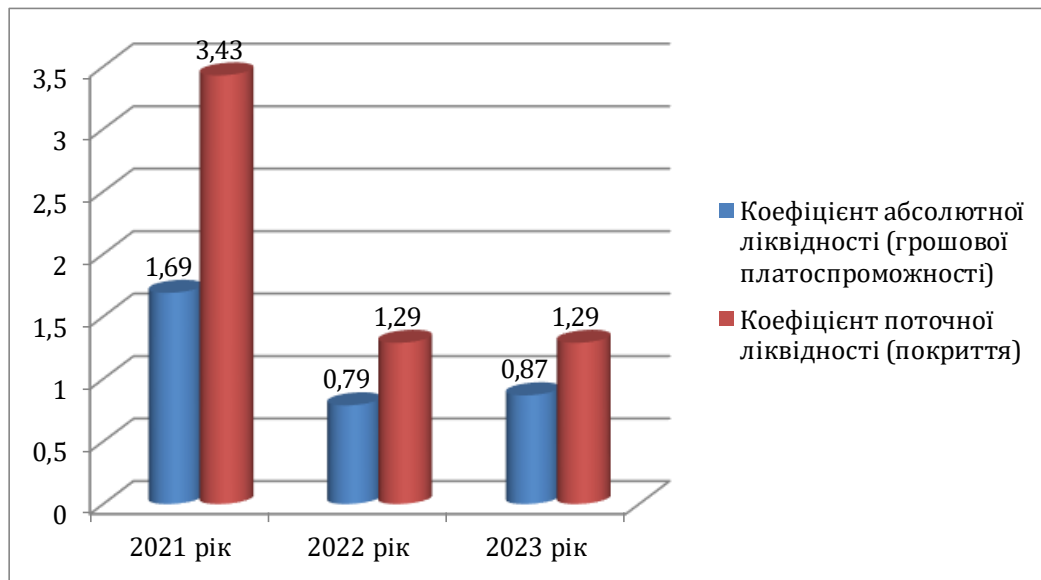

Рис. 2.5 Динаміка змін коефіцієнтів ліквідності ПрАТ «СК «УНІКА» протягом 2021-2023 років

Примітка. Складено автором

Аналіз показників ліквідності АТ «СК «УНІКА» за період 2021-2023 років вказує на суттєві зміни у фінансовому стані компанії. Зокрема, коефіцієнт фінансової незалежності демонструє стабільне зростання: у 2021 році він становив 0,41, а до 2023 року зріс до 0,79. Темпи приросту в 2022 та 2023 роках склали 39,02 % та 38,60 % відповідно. Це свідчить про поступове збільшення власних фінансових ресурсів компанії, що покращує її фінансову стійкість та незалежність від зовнішніх джерел фінансування. За нормативними вимогами, цей показник має бути не нижчим 0,5, тому результат 2023 року відповідає вимогам і є позитивним.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності виявив значне падіння між 2021 та 2022 роками – з 1,69 до 0,79, що означає зниження обсягів коштів, які компанія здатна негайно використовувати для покриття зобов'язань. Проте, у 2023 році цей показник дещо покращився, досягнувши рівня 0,87. Незважаючи на зростання на 10,13 % за останній рік, показник залишається нижчим за оптимальний рівень 1, що свідчить про недостатню грошову платоспроможність.

Коефіцієнт поточної ліквідності зазнав значного падіння з 3,43 у 2021 році до 1,29 у 2022 і залишився на цьому рівні в 2023 році. Темп падіння між 2021 і 2022 роками склав 62,39%. Нормативне значення для цього показника становить 1 або більше, тому рівень 1,29 свідчить про те, що компанія все ж має можливість покривати свої поточні зобов'язання, хоча ситуація погіршилася порівняно з попередніми роками.

Коефіцієнт надійності також показав суттєве зниження – з 1,8 у 2021 році до 1,01 у 2022 році, що вказує на зменшення здатності компанії виконувати зобов'язання перед страхувальниками. Незначне зростання до 1,04 у 2023 році (+2,97 %) свідчить про певну стабілізацію, однак показник залишився на межі нормативного рівня 1, що є критичним для компанії.

Отже, аналіз показників ліквідності АТ «СК «УНІКА» демонструє погіршення фінансового стану компанії протягом 2021-2022 років, хоча у 2023 році спостерігається певне відновлення. Основною проблемою залишається низька ліквідність, яка вказує на необхідність подальших заходів для підвищення платоспроможності та надійності компанії.

Проведемо оцінку фінансової стійкості АТ «СК «УНІКА» протягом 2021 – 2023 років в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка абсолютних показників фінансової стійкості АТ «СК «УНІКА» протягом 2021 – 2023 років

(тис. грн)

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення, (+, -)		Темп приросту, %	
				2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022
1. Показники наявності джерел формування запасів							
Власні джерела формування запасів	-443 548	484 086	545 697	927 634	61 611	-209,14	12,73

Продовж табл. 2.5

Власні та довгострокові позикові джерела формування запасів	1 215 015	608 645	613 132	-606 370	4 487	-49,91	0,74
Основні джерела формування запасів	1 215 015	608 645	613 132	-606 370	4 487	-49,91	0,74
2. Показники забезпечення запасів джерелами формування							
Надлишок (+)/нестача (-) власних джерел формування запасів	-444 784	484 086	545 697	928 870	928 870	-208,84	12,73
Надлишок (+)/нестача(-) власних та довгострокових позикових джерел формування запасів	1 213 779	608 645	613 132	-605 134	-605 134	-49,86	0,74
Надлишок (+)/нестача(-) основних джерел формування запасів	1 213 779	608 645	613 132	-605 134	-605 134	-49,86	0,74
Тип фінансової стійкості	Нормальна	Абсолютна	Абсолютна				

Примітка. Розраховано автором

Проведений аналіз страхової компанії говорить про суттєві зміни у джерелах формування запасів та забезпеченні цих запасів. У 2021 році компанія мала від'ємні значення власних джерел формування запасів, що вказувало на значні фінансові проблеми. Проте, у 2022 році ситуація різко змінилася — показник зріс на 927 634 грн, досягнувши 484 086 грн, а в 2023 році він ще більше покращився, досягнувши 545 697 грн, що свідчить про стабілізацію та приріст на 12,73%. Це відображає значне покращення фінансової стійкості компанії у власних джерелах фінансування.

Що стосується власних і довгострокових позикових джерел, то тут спостерігається різке зниження в 2022 році на 49,91% порівняно з 2021

роком. У 2023 році цей показник дещо виріс на незначні 0,74%, проте не досяг рівня 2021 року, що свідчить про труднощі у залученні зовнішнього довгострокового фінансування. Аналогічна ситуація спостерігається з основними джерелами формування запасів, де темпи зниження збігалися з показниками власних та довгострокових джерел.

Показники забезпечення запасів також підтверджують наявність фінансової нестабільності у 2021 році, однак протягом наступних двох років компанія досягла значного покращення. Надлишок власних джерел у 2023 році виріс на 12,73% після суттєвого відхилення в 2022 році, що свідчить про покращення здатності компанії самостійно фінансувати свої запаси.

Загалом, динаміка показників фінансової стійкості АТ «СК «УНІКА» демонструє покращення фінансової стабільності, особливо у власних джерелах фінансування. Попри труднощі зі зниженням зовнішніх джерел фінансування, компанія змогла покращити свої показники до рівня абсолютної фінансової стійкості у 2022 та 2023 роках.

Поряд з аналізом абсолютних показників, розглянемо також відносні показники фінансової стійкості АТ «СК «УНІКА», результати яких представлені в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка відносних показників фінансової стійкості АТ «СК «УНІКА» за 2021 – 2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення, (+,-)		Темп приросту, %	
				2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022
Коефіцієнт автономії	0,29	0,36	0,44	0,07	0,08	24,14	22,22
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,71	0,64	0,56	-0,07	-0,08	-9,86	-12,50
Коефіцієнт фінансової залежності	3,45	2,77	2,27	-0,68	-0,5	-19,71	-18,05
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,84	0,40	0,46	-0,44	0,06	-52,38	15,00
Коефіцієнт фінансового ризику	2,45	1,77	1,27	-0,68	-0,5	-27,76	-28,25

Продовж табл. 2.6

Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,50	0,39	0,32	0,89	-0,07	-178,00	-17,95
Коефіцієнт забезпечення запасами	-358,86	-	-	-	-	-	-

Примітка. Розраховано автором

Аналіз динаміки відносних показників фінансової стійкості АТ «СК «УНІКА» за 2021-2023 роки свідчить про загальну тенденцію до покращення фінансового стану компанії, хоча деякі показники вказують на ризики та нестабільність. Коефіцієнт автономії поступово зростав протягом досліджуваного періоду, піднявшись з 0,29 у 2021 році до 0,44 у 2023 році, що свідчить про збільшення частки власного капіталу в загальній структурі капіталу компанії. Це є позитивним сигналом, оскільки зростання цього показника свідчить про посилення фінансової незалежності компанії, і він наближається до оптимальних значень (0,5), що є ознакою стійкості.

Натомість коефіцієнт концентрації позикового капіталу демонструє зниження протягом трьох років, що вказує на зменшення залежності компанії від зовнішніх джерел фінансування. Це є позитивним трендом, адже нижчий рівень позикового капіталу зменшує фінансові ризики для компанії.

Коефіцієнт фінансової залежності також знизився з 3,45 у 2021 році до 2,27 у 2023 році, що є важливим показником зменшення залежності компанії від зовнішніх фінансових ресурсів. Проте цей показник все ще є високим порівняно з нормативним значенням, що сигналізує про необхідність подальшого зниження рівня залежності від позикових коштів.

Незважаючи на деякі позитивні зміни, показники фінансової стійкості та фінансового ризику викликають занепокоєння. Коефіцієнт фінансової стійкості знизився до 0,40 у 2022 році, що нижче за нормативні показники, але у 2023 році дещо покращився до 0,46. Тим не менш, цей рівень все ще залишається низьким, що свідчить про ризики втрати стабільності. Так само

коефіцієнт фінансового ризику демонструє значне зниження, але його рівень у 2023 році все ще є вищим за нормативні вимоги, що вказує на підвищений ризик для компанії.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показав помітне поліпшення у 2022 році, що свідчить про зростання гнучкості у використанні власних фінансових ресурсів. Однак у 2023 році цей показник дещо знизився, що може сигналізувати про зменшення здатності компанії швидко реагувати на зміни ринкових умов.

Отже, загалом динаміка відносних показників АТ «СК «УНІКА» свідчить про позитивні зміни, такі як зростання автономії та зниження фінансової залежності. Проте знижені рівні фінансової стійкості та ризику вказують на наявність певних проблем, які потребують подальшої уваги для забезпечення стабільності компанії відповідно до нормативних вимог.

За результатами аналізу фінансової стійкості АТ «СК «УНІКА», компанію можна вважати фінансово стійкою, здатною виконувати зобов'язання за договорами страхування за умов стабільної макроекономічної ситуації. Проте аналіз абсолютних та відносних показників виявив певні проблеми, зокрема низький рівень фінансової стійкості та підвищений фінансовий ризик. Хоча компанія демонструє позитивні зрушення у зростанні коефіцієнта автономії та зменшенні залежності від позикового капіталу, проблема недостатнього формування власних фінансових ресурсів залишається актуальною. Це може посилити залежність від зовнішніх джерел фінансування та знизити стабільність компанії в майбутньому. Отже, АТ «СК «УНІКА» потрібно продовжувати фінансовий контролінг для підтримання стійкості.

Фактичний запас платоспроможності повинен перевищувати розрахунковий нормативний запас платоспроможності на будь-яку дату. Результати розрахунку запасу платоспроможності АТ «СК «УНІКА» за 2021–2023 роки представлені у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

**Динаміка показників платоспроможності АТ «СК «УНІКА» за
2021-2023 роки**

(тис. грн)

Показники	2021 Рік	2022 Рік	2023 рік	Абсолютне відхилення(+,-)	
				2022 / 2021	2023 / 2022
Активи	3 038 619	3432180	3844775	393 561	412595
Нематеріальні активи	24244	47153	79525	22 909	32372
Зобов'язання	2157886	2191124	2149102	33 238	-42022
Страхові премії	3020554	2700804	2919461	-319 750	218657
Страхові платежі, сплачені перестраховикам	393230	287852	180701	-105 378	-107151
Страхові виплати	1202985	1080661	1279460	-122 324	198799
Страхові виплати компенсовані перестраховикам	169 401	-	-	-	-
Нормативний запас платоспроможності 1	508309,02	460238,04	509239,89	-48 071	49001,9
Нормативний запас платоспроможності 2	290753,97	280971,86	332659,6	-9 782	51687,7
Фактичний запас платоспроможності (ФЗП)	856 489	1 193 903	1 616 148	337 414	422245
Нормативний запас платоспроможності (НЗП мах)	508309,02	460238,04	509239,89	-48 071	49001,9
ФЗП/НЗП	1,68	2,59	3,17	1	0,58

Примітка. Розраховано автором

Протягом 2021–2023 років платоспроможність АТ «СК «УНІКА» демонструє позитивну динаміку. Активи компанії зросли на 412 595 тис. грн у 2023 році порівняно з попереднім роком, що свідчить про зміцнення фінансової бази. Нематеріальні активи також збільшилися, проте їх частка в загальних активах є незначною, тому цей приріст не має критичного впливу на загальну платоспроможність. Зобов'язання компанії залишаються стабільними, зі скороченням у 2023 році на 42 022 тис. грн, що свідчить про ефективне управління борговими зобов'язаннями. Показники страхових

премій після зниження у 2022 році почали відновлюватися у 2023 році, що демонструє зростання довіри клієнтів та стабілізацію ринку.

Скорочення страхових платежів, сплачених перестраховикам, зменшує залежність від зовнішніх перестраховувальників, що позитивно впливає на фінансову стійкість компанії. Нормативний запас платоспроможності коливався, але фактичний запас значно перевищував нормативний у всі роки, досягаючи співвідношення 3,17 у 2023 році. Це свідчить про те, що АТ «СК «УНІКА» має достатній запас для покриття своїх зобов'язань, навіть у разі погіршення ринкової ситуації.

Таким чином, фінансова стійкість компанії значно покращується, з фактичним запасом платоспроможності, який стабільно перевищує нормативний, що підтверджує надійність і здатність виконувати свої зобов'язання.

Маржа платоспроможності, яка визначається як різниця між фактичним і нормативним запасом платоспроможності, демонструвала стабільний ріст. Це підтверджується даними, представленими на рисунку 2.6.

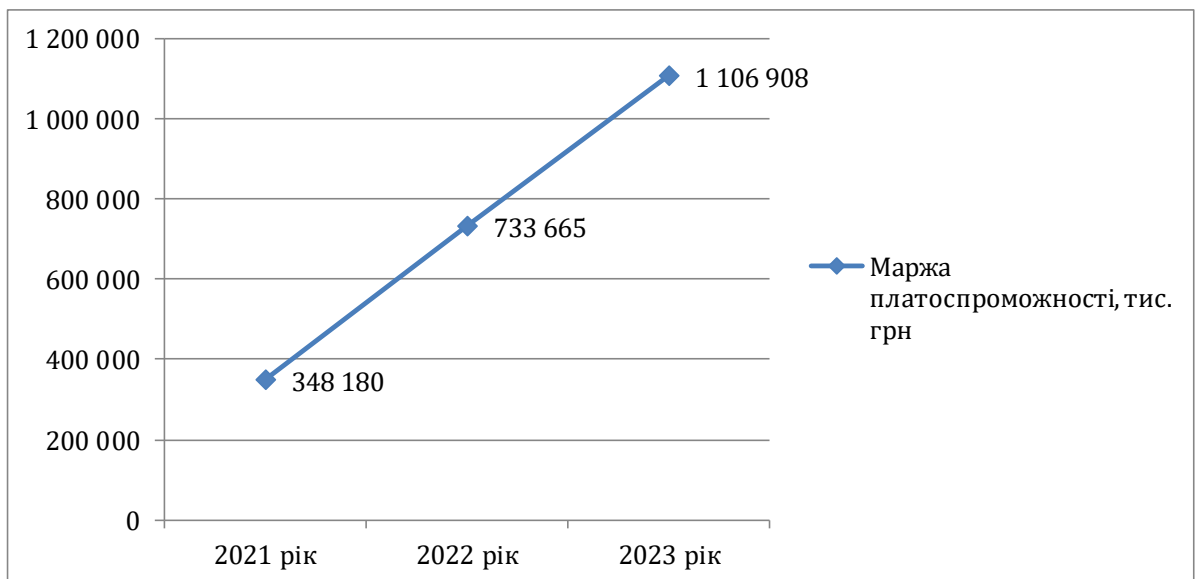

Рис. 2.6 Динаміка маржі платоспроможності АТ «СК «УНІКА» за 2021–2023 роки

Примітка. Складено автором

Наявність такої маржі свідчить про те, що АТ «СК «УНІКА» зберігає високий рівень платоспроможності. Важливо зазначити, що протягом 2021–2023 років спостерігалася стійка позитивна динаміка цього показника.

Проаналізуємо, як показники фінансової стійкості впливають на формування фінансового результату страхової компанії АТ «СК «УНІКА» у 2021-2023 роках. Важливо оцінити, наскільки фінансова стабільність компанії сприяла забезпеченню її прибутковості, виконанню зобов'язань перед клієнтами та зміцненню конкурентних позицій на ринку. Динаміка фінансового результату досліджуваної страхової компанії протягом 2021-2023 роках представлено в табл. 2. 8.

Таблиця 2.8

Динаміка фінансового результату страхової компанії АТ «СК «УНІКА» в 2021-2023 роках

(тис.грн)

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення, тис. грн.		Темп росту, %	
				2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Чисті зароблені страхові премії	2 489 954	2412952	2738760	-77 002	325808	-3,09	13,50
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	1 202 985	1080661	1279460	-122 324	198799	-10,17	18,40
Валовий прибуток	1 286 969	1332291	1459300	45 322	127009	3,52	9,53
Адміністративні витрати	424 131	352558	442884	-71 573	90326	-16,88	25,62
Витрати на збут	652 014	648772	685722	-3 242	36950	-0,50	5,70
Інші операційні витрати	36 223	69542	119954	33 319	50412	91,98	72,49
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	106 275	261419	210740	155 144	-50679	145,98	-19,39

Продовж. табл. 2.8

Інші фінансові доходи	143 778	274862	408378	131 084	133516	91,17	48,58
Інші доходи	7 527	29664	19090	22 137	-10574	294,10	-35,65
Фінансові витрати	3 031	151868	132077	148 837	-19791	4910,49	-13,03
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	256 363	414077	506131	157 714	92054	61,52	22,23
Витрати з податку на прибуток	111 978	83592	93381	-28 386	9789	-25,35	11,71
Чистий фінансовий результат: прибуток	144 385	330485	412750	186 100	82265	128,89	24,89

Примітка. Розраховано автором

Аналіз фінансового результату АТ «СК «УНІКА» за 2021–2023 роки показує позитивну динаміку зростання ключових показників. Чисті зароблені страхові премії продемонстрували приріст у 2023 році на 13,50 % порівняно з попереднім роком, що свідчить про стабільність операційної діяльності компанії. Валовий прибуток також збільшився на 9,53 % у 2023 році, незважаючи на зростання чистих збитків за страховими виплатами на 18,4 %. Операційний прибуток зріс значно у 2022 році, проте в 2023 році спостерігається його зниження на 19,39 %. Чистий фінансовий результат продовжував зростати з темпом 24,89 % у 2023 році, що вказує на ефективність управління фінансами та операційними витратами, а також на здатність компанії до подальшого зростання.

Зміна показників чистого прибутку Акціонерного товариства «Страхова компанія «УНІКА» протягом 2021-2023 років представлена на рис. 2.7.

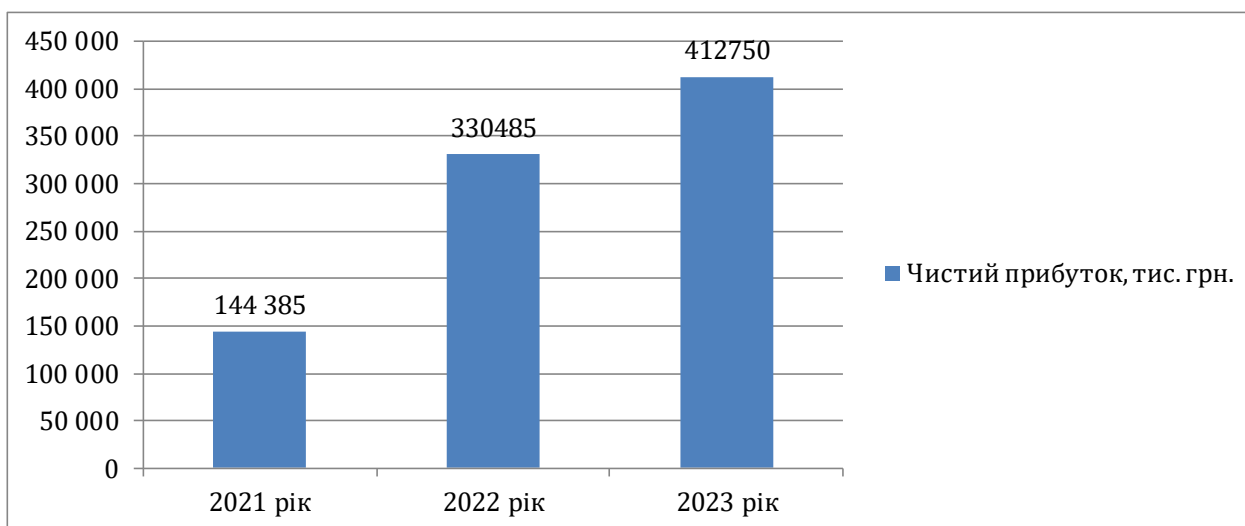

Рис 2.7 Динаміка чистого прибутку АТ «СК «УНІКА» протягом 2021-2023 років

Примітка. Складено автором

На основі проведеного аналізу можна стверджувати, що АТ «СК «УНІКА» є фінансово стійкою компанією. Протягом 2021–2023 років спостерігалось зростання фактичного запасу платоспроможності, який стабільно перевищував нормативний. Це свідчить про здатність компанії виконувати свої зобов'язання навіть в умовах зміни ринкової ситуації. Скорочення зобов'язань та зменшення залежності від перестраховиків підкреслюють ефективність управління фінансовими ресурсами, що забезпечує подальше зміцнення фінансової стабільності компанії.

2.3. Аналіз управління фінансовою стійкістю в страховій організації на прикладі ПрАТ «СК «УНІКА»

Діюча система управління фінансовою стійкістю в АТ СК «УНІКА» є комплексною моделлю, яка спрямована на забезпечення стабільності в умовах різних ризиків. Процес управління ризиками фінансової стійкості включає кілька етапів, починаючи з виявлення ризиків і закінчуючи прийняттям рішень щодо їх мінімізації. Такий підхід дозволяє компанії

ефективно аналізувати фінансові загрози і впроваджувати оптимальні управлінські рішення.

В рамках цієї системи значну увагу приділяють оцінці потенційних ризиків, їх постійному моніторингу та контролю заходів, які спрямовані на досягнення як довгострокових, так і короткострокових цілей. Пропонована модель управління фінансовою стійкістю АТ СК «УНІКА» враховує різноманітні ризики, як внутрішні, так і зовнішні. Важливим компонентом цієї моделі є надання інформації про можливі ризики, способи їх пом'якшення та превентивні заходи, що дозволяють компанії уникати серйозних збитків або ефективно з ними справлятися. Упроваджена модель управління ризиками включає не лише механізми оцінки ризиків, але й перелік заходів для їх уникнення та мінімізації впливу на фінансові результати компанії.

Модель управління фінансовою стійкістю страхової компанії АТ СК «УНІКА» з урахуванням ризиків складається з кількох ключових етапів, кожен з яких спрямований на забезпечення стійкого функціонування компанії в умовах невизначеності [75].

На першому етапі важливо визначити основні цілі, серед яких – досягнення оптимального балансу між прибутковістю та стабільністю, зниження ризиків, та підвищення конкурентоспроможності. Одночасно важливо розробити стратегії для мінімізації фінансових загроз і пошуку шляхів збільшення прибутку в умовах постійно змінного зовнішнього середовища. Особливу увагу слід приділити тому, щоб запобігти виникненню фінансових проблем, гарантуючи при цьому збереження активів та досягнення запланованих фінансових результатів [78, с. 20].

Другий етап – це процес виявлення, аналізу та оцінки ризиків. На цьому етапі страхова компанія визначає всі можливі джерела ризику, зокрема як зовнішні, так і внутрішні чинники, що можуть вплинути на стабільність її фінансового стану. Важливо не лише виявити ці ризики, але й оцінити ймовірність їх настання та можливі наслідки. З цією метою проводиться

детальний аналіз ризикових факторів, які можуть негативно вплинути на бізнес, а також оцінка допустимих рівнів втрат, які компанія може собі дозволити.

На третьому етапі компанія розробляє конкретні заходи для мінімізації і управління виявленими ризиками. Ці заходи спрямовані на підтримку фінансової стійкості компанії в довгостроковій перспективі. Важливо передбачити, як реагуватиме компанія в разі виникнення непередбачених ситуацій, а також розробити шляхи компенсації можливих збитків.

На завершальному, четвертому етапі відбувається моніторинг та контроль впроваджених заходів. Страхова компанія здійснює постійний нагляд за тим, як реалізуються рішення, прийняті на попередніх етапах. Це дозволяє оперативно реагувати на зміну ризикових умов і вносити корективи в стратегію управління для досягнення максимального ефекту [71, с. 233].

У процесі якісного аналізу важливо не тільки виявити всі види ризиків, що загрожують фінансовій стійкості страхової компанії, але й оцінити потенційні збитки, які можуть виникнути в результаті ризикових подій. Відповідно до законодавства, українські страховики зобов'язані щорічно проводити стрес-тестування та звітувати про результати перед державним регулятором. Однак, поточні методичні рекомендації мають недоліки, такі як одноваріантність сценаріїв тестування, що не враховують сучасні виклики зовнішнього середовища, та відсутність єдиної уніфікованої методики підрахунку результатів. На основі досвіду міжнародної організації ЕІОРА пропонується розширити перелік факторів для стрес-тестування в українських страхових компаніях та автоматизувати цей процес. Автоматизація дозволить виключити ручні підрахунки, зменшить суб'єктивізм і вплив людського фактора, що дасть змогу точніше оцінити вплив ризиків на фінансову стійкість компанії.

Результати якісного аналізу є важливою основою для проведення кількісного аналізу, який полягає в оцінці ймовірності настання ризикових подій та їхніх наслідків. Кількісний аналіз дозволяє виявити найбільш

значущі ризики, які впливають на фінансову стійкість компанії, та сформулювати стратегії для їх мінімізації. Оцінка цих ризиків має бути комплексною, з урахуванням їхнього взаємозв'язку та можливого впливу на компанію.

Третій та четвертий етапи процесу управління ризиками включають вибір стратегії та заходів щодо обмеження ризиків. Важливо, щоб рівень ризику залишався в межах допустимих значень, що дозволяє уникнути значних фінансових втрат та забезпечує стійкість компанії. Однак у випадках, коли ризикова ситуація є критичною, без диверсифікації ризиків неможливо обійтися.

Вибір методів мінімізації ризиків залежить від конкретних обставин, і їхня ефективність може варіюватися. У випадках низького рівня ризику та стабільного фінансового стану, зовнішні методи можуть бути невиправданими через високі витрати. Проте, при загрозі фінансовій стійкості, правильне управління ризиками допоможе підвищити ефективність компанії та знизити ймовірність значних втрат у довгостроковій перспективі.

Ключовими умовами ефективного впровадження моделі управління фінансовою стійкістю в АТ СК «УНКА» з урахуванням ризиків є узгодженість процесів у системі управління фінансами, покращення фінансових показників (капітал, рентабельність), та використання інновацій у прийнятті рішень [75]. Управління ризиками є досить важливим аспектом у страхуванні. Це включає в себе не лише оцінку ризиків, а й розробку заходів для їх попередження, зменшення та компенсації.

Запропонована модель управління фінансовою стійкістю, яка враховує ризики, допомагає АТ «Страхова компанія» «УНКА» зменшити загальні збитки, підвищити свою фінансову стійкість та забезпечити ефективний розвиток у майбутньому.

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЧИННИКІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

3.1. Оптимізація сучасних аспектів чинників забезпечення фінансової стійкості в Україні для страхових організацій

В сучасних умовах економічної невизначеності та значної конкуренції на ринку страхових послуг України, особливої ваги виникає питання фінансової стійкості страхових компаній, зокрема ПрАТ «СК «УНІКА», адже вона є базовою умовою стабільного функціонування та забезпечення виконання страховиком своїх зобов'язань перед клієнтами та партнерами. Одним із ключових аспектів оптимізації фінансової стійкості є здатність компанії ефективно управляти ризиками, використовуючи сучасні методи та моделі оцінки й прогнозування ризиків, що дає змогу зменшити їх вплив на діяльність страхової компанії.

У цьому контексті SWOT-аналіз виконує важливу роль як дієвий інструмент стратегічного планування та управління ризиками. Використання SWOT-аналізу дозволяє ідентифікувати основні внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на діяльність страхової компанії, і додатково розробити стратегії, спрямовані на посилення її фінансової стійкості. Як інструмент управління, SWOT-аналіз виступає на початковому етапі формування стратегічних рішень та є важливою складовою процесом управління ризиками, який враховує не лише поточні виклики, але й можливості [50, с. 44].

Однією з головних особливостей SWOT-аналізу в контексті управління фінансовою стійкістю страхової компанії є його здатність синтезувати внутрішні та зовнішні аспекти діяльності компанії. Внутрішні чинники включають сильні та слабкі сторони, які використовують пов'язані з

фінансовими показниками компанії, рівнем капіталізації, операційною ефективністю, активами управління та здатністю компанії швидко адаптуватися до змін. Зовнішні фактори, з іншого боку, містять можливості та загрози, які залежать від макроекономічної ситуації, регуляторного середовища, конкурентного тиску та змін у поведінці споживачів. Результати SWOT-аналізу ПрАТ «СК «УНІКА» зобразимо у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

SWOT-аналіз діяльності ПрАТ «СК «УНІКА»

	<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
<i>Внутрішні фактори</i>	<p>1. Сильний імідж на ринку, визнана найкращою страховою компанією в Україні.</p> <p>2. Широка мережа: 26 дирекцій, 22 генеральних представництва та понад 250 філій забезпечують доступність послуг для клієнтів по всій країні.</p> <p>3. Різноманітність продуктів: ПрАТ СК «УНІКА» пропонує понад 90 видів страхування, що задовольняє потреби різних сегментів ринку.</p> <p>4. Сучасні технології обслуговування: цілодобова підтримка клієнтів через месенджери, чат-боти та мобільний додаток myUNIQA.</p> <p>5. Досвід на ринку: більше 27 років діяльності на українському страховому ринку.</p>	<p>1. Незначні інвестиції в маркетингові стратегії для залучення нових клієнтів.</p> <p>2. Залежність від корпоративних клієнтів.</p> <p>3. Високі операційні витрати. Відсутність заходів спрямованих на поліпшення ситуації компанії на страховому ринку.</p>
	<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
<i>Зовнішні фактори</i>	<p>1. Можливість введення нових видів страхування, наприклад, для цифрових активів або екологічного страхування.</p> <p>2. Зростання попиту на онлайн-сервіси: посилення тенденції до онлайн-продажу та обслуговування може призвести до збільшення клієнтської бази.</p> <p>3. Можливість співпраці з іншими фінансовими установами або технологічними компаніями для покращення сервісу.</p>	<p>Зростання кількості випадків шахрайства в страховій сфері, що підриває довіру громадян до страхових організацій.</p> <p>1. Значна конкуренція на ринку страхових компаній.</p> <p>2. Військова агресія російської федерації.</p> <p>3. Економічна нестабільність.</p> <p>4. Зміни в регуляторному середовищі.</p>

Примітка. Складено автором

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки. Компанія має значний потенціал завдяки своїм сильним сторонам. ПрАТ «СК «УНІКА» володіє міцним іміджем на ринку, який базується на високій репутації, отриманій за роки успішної роботи. Широка географічна мережа компанії забезпечує доступність її послуг для широкого кола клієнтів по всій країні, що надає їй значні конкурентні переваги. Різноманітність страхових продуктів дозволяє компанії задовольняти потреби різних сегментів ринку, а сучасні технології обслуговування клієнтів, такі як чат-боти та мобільний додаток, роблять процес надання послуг швидким і зручним. Значний досвід на ринку також підкреслює високу професійну компетенцію компанії, що сприяє її стабільності.

Однак SWOT-аналіз також виявив низку внутрішніх проблем, які можуть завадити подальшому розвитку. Однією з них є недостатні інвестиції в маркетингові стратегії для залучення нових клієнтів. Компанія в основному орієнтована на корпоративних клієнтів, що може зменшувати гнучкість її стратегії та залежність від змін у корпоративному секторі. Високі операційні витрати також є істотною перешкодою для підвищення фінансової ефективності, особливо в умовах економічної нестабільності. Недостатня кількість заходів, спрямованих на покращення позицій компанії на страховому ринку, може знижувати її конкурентоспроможність.

Зовнішні можливості також вказують на низку перспектив для ПрАТ «СК «УНІКА». Зростання попиту на онлайн-сервіси, співпраця з фінансовими установами і технологічними компаніями можуть значно розширити клієнтську базу та підвищити якість сервісу. Введення нових продуктів, таких як страхування цифрових активів або екологічне страхування, також відкриває потенційно нові ринки для компанії.

Проте, загрози, такі як економічна нестабільність, військова агресія, високий рівень конкуренції та зміни в регуляторному середовищі, можуть значно вплинути на діяльність компанії. Зокрема, загроза шахрайства в

страховій сфері є серйозним викликом, який підриває довіру до всього страхового сектору.

На основі проведеного SWOT-аналізу запропонуємо наступні заходи для оптимізації сучасних аспектів забезпечення фінансової стійкості ПрАТ «СК «УНІКА»:

1. Інвестиції у маркетингові стратегії та диверсифікація клієнтської бази: компанія повинна активно інвестувати в маркетингові кампанії, орієнтовані на розширення індивідуального сегменту клієнтів, зменшуючи залежність від корпоративних клієнтів. Це дозволить компанії залучити нових клієнтів і підвищити свою стійкість до змін у корпоративному секторі.

2. Оптимізація операційних витрат: розробка і впровадження програм з оптимізації операційних витрат можуть сприяти підвищенню ефективності діяльності компанії. Наприклад, впровадження автоматизованих процесів і використання новітніх технологій може зменшити витрати на обслуговування клієнтів і збільшити продуктивність.

3. Розширення продуктової лінійки: введення нових видів страхування, таких як страхування цифрових активів або екологічне страхування, дозволить компанії залишатися конкурентоспроможною на динамічному ринку і задовольняти потреби сучасних клієнтів.

4. Активне впровадження та розвиток онлайн-сервісів: в умовах зростання попиту на дистанційні послуги, ПрАТ «СК «УНІКА» має інвестувати в розвиток та вдосконалення своїх онлайн-платформ, що дозволить ефективніше обслуговувати клієнтів і розширити свою клієнтську базу [48, с. 206].

5. Посилення механізмів протидії шахрайству. З огляду на значний ризик шахрайства у страховій сфері, компанії слід запровадити більш жорсткі механізми контролю та використати новітні технології для виявлення та запобігання шахрайським діям.

Комплексний підхід до реалізації цих стратегій дозволить ПрАТ «СК «УНІКА» не тільки зберегти свою фінансову стійкість, але й значно зміцнити позиції на українському страховому ринку в умовах сучасних викликів.

Отже, SWOT-аналіз є інструментом для оптимізації фінансової стійкості ПрАТ «СК «УНІКА», завдяки чому він дає змогу всебічно оцінити фактори, які впливають на діяльність компанії, та розробити стратегії, які дозволяють мінімізувати ризики та максимізувати переваги. Завдяки системному підходу до аналізу внутрішніх і зовнішніх чинників компанія може забезпечити собі конкурентну перевагу, адаптуючись до викликів ринку і зміцнюючи свою позицію як одного з лідерів на страховому ринку.

3.2. Світовий досвід забезпечення фінансової стійкості страхових організацій

Забезпечення стабільності страхового ринку та захист прав споживачів є ключовим завданням будь-якого національного регулятора. Одним з головних факторів створення надійного і стабільного страхового ринку виступає платоспроможність страхових компаній, оскільки тільки фінансово стійкий страховик здатний вчасно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами, зокрема страхувальниками.

У країнах ЄС історично сформувався послідовний і логічний підхід до забезпечення платоспроможності страховиків. Це передбачає застосування комплексу заходів, що закріплені в спеціалізованих нормативних актах – Директивах Ради ЄС. Перший крок у цьому напрямі було зроблено Директивою 73/239/ЕЕС від 24 липня 1973 року (Solvency I), яка регулювала питання узгодження законодавства щодо організації та ведення діяльності у сфері прямого страхування, окрім страхування життя. Пізніше, 5 березня 1979 року, було прийнято Директиву 79/267/ЕЕС, яка регламентувала питання страхування життя, заклавши основу для уніфікації вимог до

платоспроможності на рівні національних регуляторів різних країн [101, с. 192].

Ці Директиви сприяли усуненню бар'єрів у страховій діяльності, що стало каталізатором для створення спільного страхового ринку серед країн-членів ЄС. Проте з часом багато країн Євросоюзу дійшли висновку, що чинні загальноєвропейські вимоги не забезпечують достатньої ефективності. Це призвело до того, що окремі держави розпочали власні реформи у сфері страхового регулювання, порушуючи гармонізацію законодавства та створюючи перешкоди для подальшого розвитку єдиного європейського страхового ринку.

З метою збереження конкурентоспроможності на Європейському фінансовому просторі функціонує Рада ЄС, яка здійснює регулювання ринків цінних паперів, банківських та страхових послуг. Швидкий розвиток кожного з цих фінансових секторів вимагає оперативної реакції з боку законодавців. У відповідь на це Європейський парламент започаткував процес Ламфалуссі (Lamfalussy process), спрямований на створення нової правової та організаційної структури для регулювання ринку фінансових послуг.

У сфері страхування цей процес означав перехід до нової системи регулювання – Solvency II, оскільки попередня система (Solvency I) більше не відповідала викликам часу. З часу впровадження Директиви Solvency I підходи до оцінки ризиків значно змінилися, і були розроблені більш складні системи управління ризиками, які згодом були інтегровані у Solvency II. Таким чином, стара система регулювання була переглянута, і ЄС перейшов до нового, більш досконалого режиму платоспроможності [100, с. 194].

Світова фінансова криза стала стимулом для прискореного впровадження нових стандартів, що включають детальніші вимоги щодо оцінки ризиків страхових компаній, посилюють контроль і встановлюють більш суворі вимоги до розкриття інформації. У меморандумі Європейської комісії від 10 липня 2007 року було обґрунтовано необхідність впровадження Solvency II, наголошуючи на тому, що чинні на той час вимоги до

платоспроможності втратили актуальність, оскільки не враховували багатьох сучасних ризиків.

Таким чином, ретроспективний огляд розвитку системи платоспроможності страхових компаній у ЄС показує послідовність і логічність підходу, що враховує комплекс реформ у різних сферах фінансового сектору.

В Україні функціонує система вимог до платоспроможності страховиків, основана на нормах Solvency I. Відповідно до Закону України «Про страхування», страховики повинні дотримуватися наступних умов для забезпечення платоспроможності: – наявність сплаченого статутного капіталу (для non-life страхування — не менше 1 млн євро, для life страхування — не менше 1,5 млн євро за курсом української валюти); – формування гарантійного фонду не менше 15% від статутного капіталу або не менше 5% від чистого прибутку компанії; – створення страхових резервів, достатніх для покриття майбутніх виплат; – перевищення фактичного запасу платоспроможності над нормативним розрахунковим запасом [3].

Однак, по-перше, ця система виявилася недостатньою для адекватної реакції на ризики, з якими стикаються страхові компанії як в Україні, так і на міжнародній арені. По-друге, порівняння вимог до платоспроможності в більшості розвинених країн показує, що їхні стандарти є значно суворішими, ніж українські.

У зв'язку з цим запровадження європейських директив суттєво вплине на страхові компанії з низьким рівнем капіталізації та обмеженим доступом до фінансових ресурсів. Введення нових вимог у конкурентному середовищі може призвести до того, що окремі страховики змушені будуть відмовитися від ведення бізнесу на ключових ринках та надання популярних страхових продуктів, що в результаті призведе до скорочення кількості страхових компаній в Україні [100, с. 192].

Згідно з Директивою ЄС Solvency II, мінімальний статутний капітал для страхових компаній, що займаються загальним страхуванням, має

становити не менше 2,2 млн євро, тоді як для компаній, які спеціалізуються на страхуванні життя, він не може бути меншим за 3,2 млн євро. Структура Solvency II, по суті, відображає вимоги до платоспроможності банків у рамках стандартів Basel II.

Цю концепцію можна аналізувати як у вертикальному, так і в горизонтальному аспектах. У вертикальному вимірі система ґрунтується на трьох основних стовпах (Pillars), тоді як в горизонтальному – включає елементи адаптації загального плану в контексті процесу Ламфалуссі (рис. 3.1).

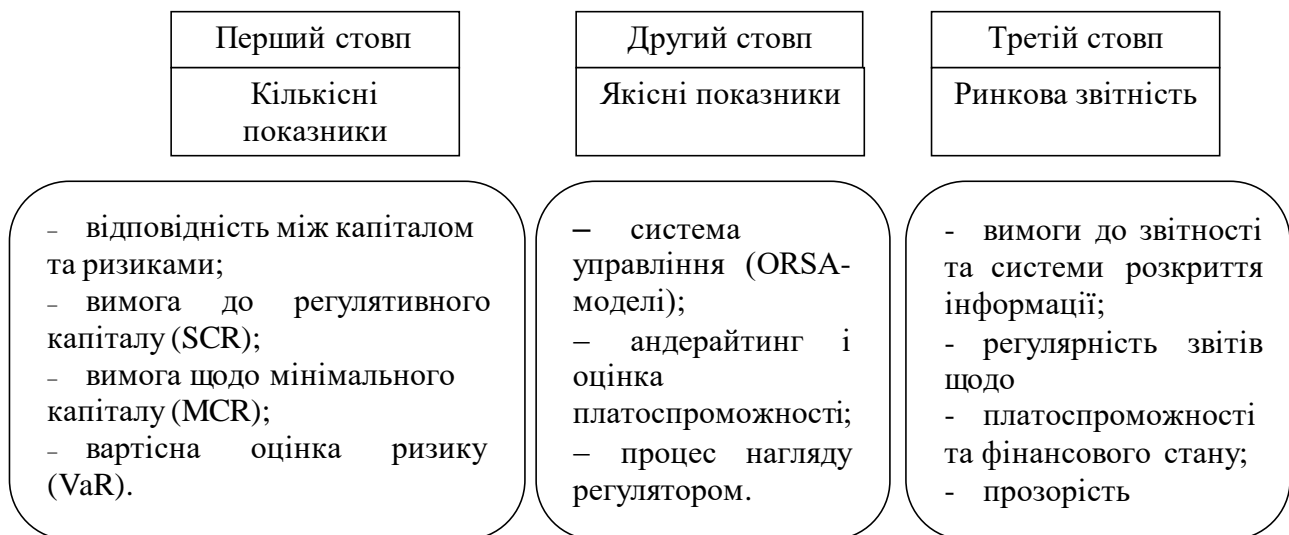

Рис. 3.1 Структура вимог платоспроможності відповідно до Solvency II [99, с. 41]

Перший стовп Solvency II визначає дві основні вимоги до капіталу страховиків: вимогу щодо платоспроможності (фактична маржа платоспроможності) — SCR (Solvency Capital Requirement) і вимогу щодо мінімального капіталу (нормативна маржа платоспроможності) — MCR (Minimum Capital Requirement). Цей стовп базується на кількісних параметрах, що регулюють обчислення технічних резервів і показника платоспроможності (SCR), який може бути визначено або за допомогою стандартної формули, запропонованої регулятором, або через внутрішню

модель, розроблену самою (пере-)страховою компанією з отриманням відповідного затвердження [28].

SCR (Solvency Capital Requirement) — це рівень капіталу, який дозволяє страховій компанії покривати значні непередбачені збитки протягом наступних 12 місяців з ймовірністю не менше 99,5%, згідно з Директивою 2009/138/ЄС. Це означає, що ймовірність перевищення сукупного збитку за певним страховим портфелем понад необхідну для покриття ризиків суму становить лише 0,5%. Математично цей показник відповідає 99,5% перцентилію (VaR 99,5%) розподілу ймовірностей загального збитку за страховим портфелем, що в економічному сенсі еквівалентно збитку, який може трапитися один раз на двісті років. Саме такий рівень платоспроможності вимагається від страховиків відповідно до Директиви 2009/138/ЄС [52, с. 139].

Згідно з принципами Solvency II, фактичні показники капіталу (SCR) розраховуються для кожної лінії страхового бізнесу на основі індивідуальних внутрішніх моделей ризику, що компанія розробляє відповідно до свого страхового портфеля. Результати цих розрахунків потім об'єднуються в загальний показник необхідного капіталу для забезпечення платоспроможності страхової компанії (SCR) [31].

Стандартна модель, розроблена регулятором, буде застосовуватися до всіх страхових компаній, що працюють на території ЄС. Виняток можуть скласти лише ті компанії, чії внутрішні моделі виявляться точнішими та ефективнішими у практичному використанні, ніж стандартна модель. Перевагою цього підходу є те, що кожній страховій компанії надається можливість розробити власну модель, яка враховуватиме особливості її діяльності, такі як тарифна політика та структуру страхового портфеля.

Однак існує ризик, що деякі компанії можуть не скористатися можливістю створити внутрішню модель і обмежаться використанням стандартної моделі. Рада Європи, при розробці стандартної моделі, розглядає

як приклади фінську модель та модель, запропоновану Міжнародною асоціацією актуаріїв [7, с. 77].

Американський підхід до забезпечення фінансової стійкості страхових компаній, зокрема через систему Risk-Based Capital (RBC), є важливою частиною регуляторної практики в США. Система RBC була розроблена Національною асоціацією страхових комісарів (NAIC) у 1992 році як інструмент для оцінки фінансової стійкості страхових компаній на основі ризиків, які вони несуть. Основна ідея системи RBC полягає в тому, що капітал, який страхова компанія повинна мати, не є фіксованим, а залежить від ризиків, які компанія має. Це дозволяє забезпечити більшу точність у визначенні необхідного рівня капіталу, який потрібен для покриття можливих втрат.

Згідно з цією системою, страхові компанії повинні підтримувати певний рівень капіталу в залежності від того, які ризики вони беруть на себе. Основні категорії ризиків, які беруться до уваги, включають ризики, пов'язані з інвестиціями, страховими зобов'язаннями та операційними ризиками. Кожен тип ризику оцінюється окремо, і на основі цих оцінок розраховується необхідний рівень капіталу.

Система RBC передбачає кілька рівнів капіталу, що відповідають різним рівням фінансової стійкості. Найнижчий рівень капіталу вважається мінімально допустимим, нижче якого компанія може бути піддана особливому нагляду або регуляторним заходам. Вищі рівні капіталу означають, що компанія має більше ресурсів для покриття можливих ризиків, що зменшує ймовірність її фінансового краху.

Окрім розрахунків на основі ризиків, система RBC також включає механізми моніторингу та звітності. Страхові компанії зобов'язані регулярно подавати звіти, що містять інформацію про їхній капітал і ризики. Це дозволяє регуляторам здійснювати контроль за фінансовим станом компаній і вчасно реагувати на можливі проблеми.

Американський підхід також включає практику стрес-тестування, яке дозволяє оцінити, як компанія впорається з несподіваними економічними чи ринковими умовами. Це тестування допомагає виявити слабкі місця в фінансовій стратегії компанії та забезпечити додаткові заходи для їхнього усунення [99, с. 44].

Загалом, система Risk-Based Capital в США намагається створити динамічну і гнучку модель, яка б відповідала на різноманітні ризики і забезпечувала високу фінансову стійкість страхових компаній. Це допомагає зменшити ризики для споживачів та забезпечити стабільність у страховій галузі.

Світовий досвід впровадження ризик-орієнтованого підходу до оцінки платоспроможності страховиків показує, що багато країн намагаються адаптувати європейські моделі, зокрема Solvency II, до своїх умов. Наприклад, країни Латинської Америки, такі як Мексика та Бразилія, активно запозичують європейський досвід у сфері регулювання страхування, прагнучи ввести подібні підходи для оцінки фінансової стійкості своїх страховиків. Ці країни вважають, що адаптовані версії Solvency II можуть підвищити прозорість і стабільність своїх страхових ринків.

Мексика вже реалізувала систему, що наближена до Solvency II, із акцентом на оцінку ризиків та вимоги до капіталу, схожі на європейські. Бразилія, зі свого боку, впроваджує ризик-орієнтовані підходи з акцентом на адаптацію вимог відповідно до специфіки свого ринку і фінансових умов.

У той же час, країни з іншими економічними умовами, такі як Китай, обирають підходи, які включають окремі елементи з Solvency II, але з урахуванням національних особливостей. Китай використовує компоненти, що перегукуються з європейськими стандартами, але також вносить корективи, щоб відповідати специфіці свого страховиків і ринкових умов. Цей підхід дозволяє забезпечити більшу гнучкість і адаптованість системи до локальних умов, при цьому зберігаючи основні принципи ризик-орієнтованого регулювання.

Таким чином, різні країни впроваджують ризик-орієнтовані підходи до оцінки платоспроможності страхових компаній, адаптуючи європейські моделі до своїх специфічних умов. Це свідчить про зростаючу глобалізацію у сфері страхування та зусилля країн по впровадженню найкращих практик для забезпечення фінансової стійкості та захисту споживачів.

Світовий досвід свідчить про важливість поєднання регулювання, диверсифікації та ефективного управління ризиками для забезпечення довгострокової фінансової стійкості страхових організацій.

3.3. Перспективи забезпечення фінансової стійкості та пропозиції вдосконалення діяльності страхових організацій в Україні

Забезпечення фінансової стійкості страхових організацій в Україні є важливим аспектом стабільності фінансової системи країни. В умовах посиленої конкуренції та зростаючих вимог до страхового сектору питання забезпечення фінансової стійкості є надзвичайно актуальним. Успішна стратегія повинна враховувати як зовнішні економічні чинники, так і внутрішні організаційні потреби. Цей розділ зосереджений на аналізі перспектив фінансової стійкості та пропозиціях для вдосконалення діяльності ПрАТ «СК «УНІКА» з метою підвищення її ефективності та конкурентоспроможності на українському ринку страхування.

Розглянемо перспективи забезпечення фінансової стійкості для страхових компаній в Україні.

1. Посилення регуляторного контролю є важливим аспектом для забезпечення фінансової стійкості страхових організацій і загальної стабільності фінансової системи. У сучасному світі, де фінансові ринки стають дедалі складнішими, а ризики – більш непередбачуваними, ефективний регуляторний контроль допомагає запобігти фінансовим кризам, захистити інтереси споживачів та забезпечити належне функціонування ринку.

Основним напрямком посилення регуляторного контролю є підвищення вимог до капітальних резервів страхових компаній. Це передбачає встановлення чітких і жорстких норм щодо розміру резервів, які компанії повинні формувати для покриття потенційних ризиків та можливих збитків. Зокрема, це може включати впровадження мінімальних капітальних вимог, які повинні відповідати реальному ризику і потенційним зобов'язанням компанії. Регулярне проведення стрес-тестів і аналізу чутливості також дозволяє оцінити, як компанії можуть впоратися з негативними фінансовими умовами або екстремальними подіями. Крім того, важливим аспектом є підвищення прозорості фінансової звітності страхових організацій. Це передбачає забезпечення регулярного та детального оприлюднення фінансових результатів, звітів про активи і зобов'язання, а також про ризики та їх управління. Відкритість у фінансових звітах дозволяє регуляторним органам і інвесторам краще розуміти фінансовий стан компаній, виявляти можливі проблеми та оперативно реагувати на них. Це також допомагає підтримувати довіру з боку споживачів та інших учасників ринку [93, с. 46].

Посилення контролю за управлінням ризиками є ще одним важливим напрямком. Регулятори можуть вимагати від страхових компаній впровадження систем для ідентифікації, оцінки і моніторингу ризиків. Це включає розробку детальних політик і процедур для управління фінансовими, операційними та стратегічними ризиками. Регулярні аудити і перевірки забезпечують відповідність цим політикам і дозволяють виявляти недоліки в управлінні ризиками до того, як вони призведуть до серйозних фінансових проблем. Іншим важливим аспектом є удосконалення регуляторних вимог щодо корпоративного управління. Це може включати встановлення чітких стандартів для управлінських структур, контролю за виконанням стратегічних планів і забезпечення ефективного нагляду за діяльністю компанії. Регулятори можуть вимагати наявності незалежних

директорів у радах компаній, забезпечення відповідальності за прийняття фінансових рішень і контроль за дотриманням етичних норм.

Посилення регуляторного контролю також передбачає вдосконалення механізмів нагляду та взаємодії з іншими регуляторними органами. Це включає створення єдиних стандартів для регулювання різних сегментів ринку, обмін інформацією між наглядовими органами та міжнародну координацію для забезпечення єдиного підходу до регулювання фінансових ринків.

В цілому, посилення регуляторного контролю забезпечує надійний фундамент для фінансової стійкості страхових компаній. Це допомагає запобігти фінансовим кризам, підтримувати стабільність ринку і захищати інтереси споживачів. Через чітке регулювання капітальних резервів, підвищення прозорості, контроль за управлінням ризиками та корпоративним управлінням, страхові компанії можуть більш впевнено планувати свою діяльність і забезпечувати стабільність у довгостроковій перспективі.

2. Диверсифікація продуктового портфеля є важливим інструментом для забезпечення фінансової стійкості страхових організацій, адже вона дозволяє зменшити ризики, пов'язані з концентрацією на одному виді продуктів або ринку. Коли компанії пропонують широкий спектр страхових продуктів, це допомагає їм забезпечити більшу стабільність доходів і знижує вплив негативних змін в окремих сегментах.

По-перше, диверсифікація продуктового портфеля дозволяє страховим компаніям зменшити ризики, пов'язані з коливаннями на ринку. Якщо компанія пропонує лише один вид страхових продуктів, наприклад, автострахування, вона може бути уразливою до змін в законодавстві або економічних умовах, що впливають на цей сегмент. Диверсифікація, включаючи в портфель продукти як для особистого, так і для корпоративного страхування, дозволяє зменшити залежність від одного джерела доходів і забезпечити більш стабільний фінансовий потік [95, с. 46].

По-друге, розширення асортименту страхових продуктів може допомогти залучити нових клієнтів і збільшити базу клієнтів. Коли компанія пропонує різноманітні страхові рішення, це створює можливості для крос-продажу та підвищує загальний рівень залучення клієнтів. Наприклад, клієнт, який купує поліс страхування автомобіля, може бути зацікавлений у придбанні страхування здоров'я або життя, що в свою чергу збільшує дохід компанії.

Диверсифікація також може включати розширення географічного охоплення, що дозволяє компанії зменшити ризики, пов'язані з економічними чи політичними змінами в окремих регіонах. Вихід на нові ринки або розширення діяльності на міжнародному рівні може забезпечити доступ до нових джерел доходів і зменшити вплив негативних подій в одній країні або регіоні. Крім того, диверсифікація продуктового портфеля сприяє підвищенню інноваційності компанії. Розробка нових страхових продуктів і послуг, які відповідають змінюючимся потребам клієнтів і новим тенденціям на ринку, дозволяє компанії залишатися конкурентоспроможною і адаптуватися до швидких змін у середовищі. Це може включати впровадження нових технологій у страхові продукти, таких як інтелектуальні полісні умови або персоналізовані страхові рішення на основі даних.

Завдяки диверсифікації продуктового портфеля компанії можуть також краще управляти ризиками, забезпечуючи більший баланс між різними видами ризиків і зобов'язаннями. Наприклад, диверсифікація між страхуванням здоров'я, життєвим страхуванням і корпоративним страхуванням може допомогти компанії краще справлятися з коливаннями в окремих сегментах і забезпечити стабільніше фінансове становище.

3. Покращення управління ризиками є однією з основних перспектив забезпечення фінансової стійкості страхових організацій. У сучасному фінансовому середовищі, де ринки стають дедалі складнішими та більш непередбачуваними, здатність ефективно ідентифікувати, оцінювати та

контролювати ризики стає вирішальним фактором для збереження стабільності та успішного функціонування компанії.

Ефективне управління ризиками починається з комплексної ідентифікації всіх видів ризиків, з якими стикається страхова компанія. Це можуть бути фінансові, операційні, стратегічні, регуляторні ризики або навіть репутаційні загрози. Правильна класифікація ризиків дозволяє не тільки точніше оцінювати їх потенційний вплив на компанію, але й ефективніше впроваджувати механізми захисту [86, с. 23].

Оцінка ризиків відіграє не менш важливу роль. Для забезпечення фінансової стійкості необхідно використовувати сучасні моделі і методи оцінки ризиків, такі як аналіз чутливості, стрес-тестування і сценарний аналіз. Ці підходи дозволяють виявити, як компанія може відреагувати на певні негативні події, наприклад, економічні кризи або зростання збитків від страхових випадків. Завдяки цим інструментам можна заздалегідь підготуватися до несприятливих сценаріїв і мінімізувати їхній вплив на фінансову стабільність.

Важливо також впроваджувати надійні системи моніторингу та контролю ризиків. Регулярний моніторинг дозволяє вчасно виявляти потенційні загрози і оперативно вживати необхідних заходів для їх зменшення. Для цього компаніям необхідно розробити політики управління ризиками, які передбачають чітку відповідальність за ідентифікацію, моніторинг і контроль ризиків на всіх рівнях організації. Це допомагає запобігти накопиченню критичних ризиків, що можуть загрожувати фінансовій стійкості компанії. Крім того, важливо інтегрувати управління ризиками в стратегічне планування. Це дозволяє не тільки враховувати ризики при прийнятті стратегічних рішень, але й створювати гнучкі бізнес-моделі, які можуть адаптуватися до змінюваних умов ринку. Компанії, які ефективно управляють ризиками, мають більше шансів успішно долати кризові ситуації та використовувати нові можливості для росту навіть в умовах нестабільності.

Покращення управління ризиками дозволяє страховим організаціям зменшити ймовірність фінансових втрат, підвищити рівень довіри з боку клієнтів та інвесторів і забезпечити довгострокову стабільність на ринку. Управління ризиками стає не просто захисним механізмом, а стратегічним інструментом, що допомагає компаніям залишатися фінансово стійкими та конкурентоспроможними навіть у непередбачуваних умовах.

4. Зміцнення фінансових резервів є одним із ключових напрямків забезпечення фінансової стійкості страхових організацій. Страхові компанії, виконуючи роль фінансових посередників між клієнтами, зобов'язані гарантувати, що вони мають достатньо капіталу для покриття своїх зобов'язань перед страхувальниками в разі виникнення страхових випадків. Зміцнення резервів дозволяє компаніям бути готовими до непередбачуваних ризиків і запобігти можливим фінансовим кризам.

Фінансові резерви створюються з метою покриття майбутніх виплат за страховими полісами. Чим вищі резерви, тим більша здатність компанії виконати свої зобов'язання навіть у разі великих або непередбачених страхових подій, таких як природні катастрофи чи економічні кризи. Це особливо важливо в умовах, коли ризики стають дедалі складнішими та непередбачуваними. Високий рівень фінансових резервів не тільки забезпечує фінансову стійкість, але й зміцнює довіру клієнтів та інвесторів до компанії [81, с. 88].

Страхові компанії повинні не лише формувати резерви, але й регулярно переглядати їхній обсяг залежно від поточних ризиків. Це включає в себе проведення стрес-тестування і моделювання різних сценаріїв, які можуть вплинути на платоспроможність компанії. Такий підхід дозволяє своєчасно виявляти можливі дефіцити в резервах і вживати необхідних заходів для їхнього поповнення.

Окрім цього, важливим елементом зміцнення фінансових резервів є диверсифікація інвестиційних активів компанії. Резерви, що інвестуються у надійні та стабільні фінансові інструменти, можуть приносити додатковий

дохід і захищати капітал від ринкових коливань. Інвестування в різні класи активів, такі як облігації, акції, нерухомість чи державні цінні папери, знижує ризик втрати капіталу і забезпечує стабільність дохідності.

Важливим аспектом є також дотримання нормативних вимог щодо резервування. Регулятори встановлюють мінімальні стандарти для фінансових резервів, і компанії, які їх дотримуються, мають більшу стійкість до економічних викликів. Прозорість у формуванні резервів і звітності про їхній стан дозволяє не лише покращити управління ризиками, але й зберегти довіру клієнтів та партнерів.

Зміцнення фінансових резервів також сприяє підвищенню конкурентоспроможності компанії. Надійна фінансова база дозволяє страховикам впроваджувати нові продукти, виходити на нові ринки та пропонувати конкурентоспроможні тарифи, не піддаючись ризику фінансової нестабільності. Це надає компанії більшу гнучкість в умовах ринкових коливань і забезпечує довготривалий успіх.

Отже, забезпечення фінансової стійкості страхових організацій в Україні є багатограним процесом, що вимагає комплексного підходу. Основні перспективи включають посилення регуляторного контролю, диверсифікацію продуктового портфеля, покращення управління ризиками та зміцнення фінансових резервів. Успішна реалізація цих заходів дозволить страховим компаніям не лише зменшити вплив ринкових коливань та непередбачуваних подій, але й зміцнити довіру клієнтів, інвесторів та регуляторів, що є ключовим елементом для їх довгострокового розвитку.

Однак для досягнення повної фінансової стабільності недостатньо лише зосередитися на внутрішніх процесах. Важливо також впроваджувати пропозиції для вдосконалення діяльності страхових організацій, які спрямовані на покращення клієнтського обслуговування, підвищення кваліфікації персоналу, впровадження нових технологій та залучення інвестицій. Ці кроки допоможуть не лише підвищити ефективність функціонування страхових компаній, але й покращити якість їхньої взаємодії

з клієнтами, зміцнити конкурентні позиції та підвищити їхню стійкість на ринку. Пропозиції вдосконалення діяльності страхових організацій в Україні ПрАТ «СК «УНІКА» представлені на рис. 3.2.

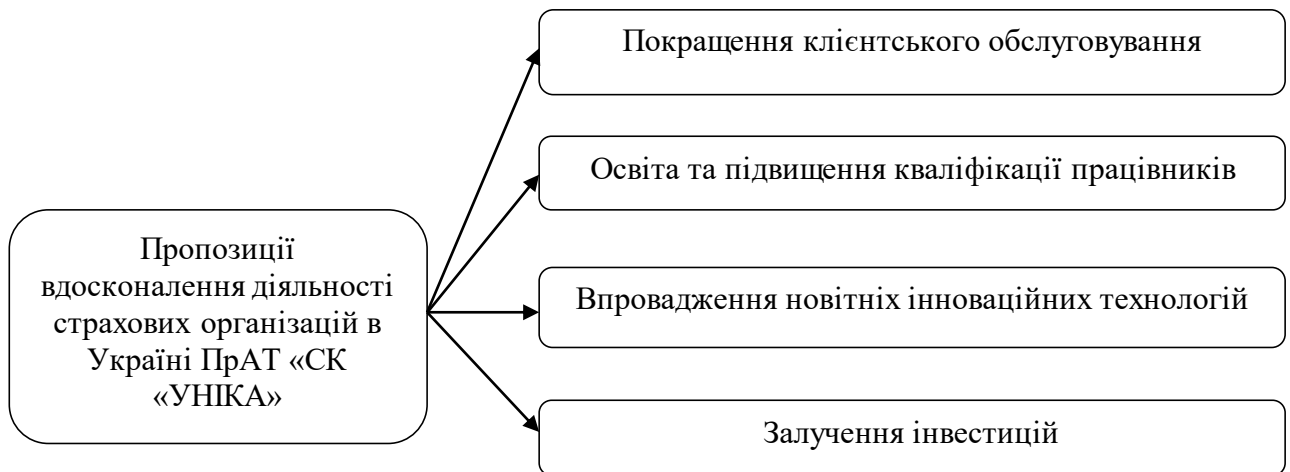

Рис. 3.2. Пропозиції вдосконалення діяльності страхових організацій в Україні ПрАТ «СК «УНІКА»

Примітка. Складено автором

Покращення клієнтського обслуговування є суттєвим напрямком для вдосконалення діяльності страхових організацій, і він має безпосередній вплив на загальний успіх компанії. Щоб досягти значних покращень, страхові компанії повинні зосередити увагу на кількох ключових аспектах. По-перше, важливим є впровадження і активне використання сучасних цифрових технологій. Розробка та впровадження зручних мобільних додатків і онлайн-платформ може значно спростити взаємодію клієнтів з компанією. Через ці платформи клієнти можуть швидко та зручно управляти своїми страховими полісами, подавати заявки на страхові виплати, отримувати консультації та моніторити статус своїх справ. Це не тільки покращує доступність послуг, але і знижує навантаження на офлайн-ресурси компанії, що може призвести до значного підвищення ефективності обслуговування.

По-друге, ефективне використання систем зворотного зв'язку є важливим для розуміння потреб та очікувань клієнтів. Впровадження онлайн-опитувань, анкет та інших інструментів для збору відгуків дозволяє компаніям отримувати інформацію про рівень задоволеності клієнтів і виявляти проблемні зони. Це допомагає вчасно виявляти слабкі місця в обслуговуванні і оперативно реагувати на них. Аналіз отриманих даних може стати основою для прийняття рішень щодо поліпшення якості послуг і коригування стратегії обслуговування.

Персоналізація обслуговування також має важливе значення. Використання сучасних CRM-систем для збору і аналізу даних про клієнтів дозволяє створювати індивідуалізовані пропозиції і адаптувати послуги відповідно до конкретних потреб. Це може включати пропозицію спеціалізованих страхових продуктів або індивідуальних умов обслуговування, що відповідають профілю клієнта. Персоналізований підхід не лише покращує клієнтський досвід, але й сприяє підвищенню лояльності та довіри до компанії [47, с. 238].

Не менш важливим є розвиток служби підтримки клієнтів. Сучасні комунікаційні канали, такі як онлайн-чати, відеозв'язок або інші інтерактивні платформи, дозволяють забезпечити оперативну і ефективну допомогу клієнтам. Забезпечення підтримки в режимі реального часу допомагає швидко вирішувати питання та проблеми, що виникають, і значно покращує загальний рівень обслуговування.

Таким чином, покращення клієнтського обслуговування вимагає комплексного підходу, що включає впровадження новітніх технологій, використання систем зворотного зв'язку, персоналізацію послуг і розвиток комунікаційних каналів. Це сприяє підвищенню ефективності роботи компанії, покращенню її репутації та забезпеченню високого рівня задоволеності клієнтів.

Освіта та підвищення кваліфікації є критично важливими для вдосконалення діяльності страхових організацій, оскільки забезпечують

постійний розвиток професійних навичок і знань працівників. У сучасному динамічному середовищі, де технології і ринкові умови швидко змінюються, регулярне оновлення знань є необхідністю для підтримки конкурентоспроможності та високих стандартів обслуговування.

Одним з основних аспектів є систематичне навчання співробітників. Важливо організувати програми навчання, які охоплюють як технічні аспекти, так і м'які навички. Це включає в себе курси з актуальних тем у сфері страхування, таких як нові види страхових продуктів, сучасні методи оцінки ризиків, юридичні та регуляторні зміни. Також необхідно забезпечити тренінги з комунікаційних навичок, управління проєктами та інших навичок, які можуть підвищити ефективність роботи в команді та з клієнтами.

Розвиток навчальних програм має бути орієнтованим на конкретні потреби та виклики, з якими стикається компанія. Це може включати адаптацію навчальних матеріалів до специфічних умов ринку або до особливостей внутрішніх процесів компанії. Використання сучасних методів навчання, таких як онлайн-курси, вебінари та інтерактивні тренінги, дозволяє забезпечити гнучкість і доступність освіти для співробітників, незалежно від їхнього місцезнаходження або графіка роботи. Поряд із формальним навчанням, важливо стимулювати культуру безперервного навчання і саморозвитку. Це може бути досягнуто шляхом заохочення працівників до участі у професійних конференціях, семінарах і вебінарах, а також шляхом створення можливостей для обміну досвідом і знаннями в межах компанії. Наприклад, організація внутрішніх семінарів або дискусійних клубів може стати платформою для обміну ідеями та обговорення нових тенденцій у галузі. Також необхідно підтримувати співробітників у досягненні професійних сертифікацій і кваліфікацій. Підтримка в отриманні сертифікатів і дипломів, що підтверджують професійний рівень, може бути як фінансовою, так і моральною. Це не тільки підвищує компетентність працівників, але і сприяє формуванню позитивного іміджу компанії [35, с. 207].

В цілому, інвестиції в освіту та підвищення кваліфікації співробітників є стратегічно важливими для покращення діяльності страхових організацій. Вони забезпечують підвищення професійного рівня команди, покращують якість обслуговування клієнтів та сприяють впровадженню нових технологій і практик, що в свою чергу позитивно впливає на загальний успіх компанії.

Впровадження новітніх інноваційних технологій є ключовим елементом для вдосконалення діяльності страхових організацій. Сучасні технології здатні радикально змінити спосіб роботи компаній, підвищити їх ефективність та конкурентоспроможність, а також поліпшити взаємодію з клієнтами. Однією з основних технологій, які варто впроваджувати, є аналітика великих даних. Завдяки здатності обробляти величезні обсяги інформації, компанії можуть отримувати цінні інсайти щодо поведінки клієнтів, ризиків та тенденцій на ринку. Використання аналітичних інструментів дозволяє точніше оцінювати ризики, формувати більш ефективні страхові продукти та здійснювати персоналізовані пропозиції.

Ще однією важливою технологією є блокчейн. Ця дистрибутивна база даних забезпечує високий рівень прозорості і безпеки транзакцій. Впровадження блокчейн-технологій може значно спростити процеси верифікації, підтвердження та обробки страхових претензій. Це також може зменшити адміністративні витрати та ризики шахрайства, підвищивши довіру клієнтів до компанії.

Автоматизація процесів є ще однією важливою сферою для вдосконалення. Впровадження автоматизованих систем для обробки заявок, управління полісами і виплатами дозволяє значно зменшити час обробки і людський фактор, що зменшує ймовірність помилок та підвищує загальну ефективність роботи. Крім того, автоматизація дозволяє зосередитися на стратегічних завданнях, звільняючи працівників від рутинних процесів.

Сучасні комунікаційні технології, такі як чат-боти та штучний інтелект, також можуть значно покращити клієнтське обслуговування. Чат-боти здатні забезпечувати підтримку клієнтів в режимі реального часу, відповідати на

часті питання і допомагати у вирішенні простих проблем, що дозволяє людським ресурсам зосередитися на складніших запитах. Штучний інтелект, у свою чергу, може використовуватися для прогнозування ризиків і оптимізації пропозицій страхових продуктів.

Впровадження технологій інтернету речей (IoT) також може мати значний вплив на діяльність страхових компаній. Використання датчиків і пристроїв для збору даних про об'єкти страхування (наприклад, автомобілі чи будинки) дозволяє більш точно оцінювати ризики і надавати клієнтам персоналізовані страхові рішення. Це може також допомогти в реальному часі моніторити стан об'єктів страхування і попереджати про можливі проблеми до того, як вони стануть серйозними [86, с. 25].

Залучення інвестицій є стратегічно важливим напрямком для вдосконалення діяльності страхових організацій. Інвестиції не тільки забезпечують фінансову підтримку для розвитку та впровадження нових ініціатив, але й сприяють зміцненню ринкових позицій і підвищенню довіри до компанії. Щоб успішно залучати інвестиції, страхові компанії повинні створити привабливу інвестиційну пропозицію. Це включає чітке визначення своїх стратегічних цілей, планів розвитку і фінансових потреб. Потенційні інвестори зацікавлені в компаніях, які мають зрозумілу і реалізовану стратегію з перспективою росту і прибутковості. Важливо продемонструвати потенційним інвесторам, як їхні вкладення можуть принести прибуток, зменшити ризики або забезпечити стратегічні переваги для компанії.

Розробка та впровадження нових інвестиційних продуктів може стати ефективним інструментом для залучення інвестицій. Це можуть бути інноваційні фінансові інструменти, такі як облігації, акції, спеціалізовані фонди або партнерські програми, які пропонують інвесторам можливість отримати вигоду від співпраці з компанією. Наприклад, випуск облігацій з високою прибутковістю або запуск спеціалізованих інвестиційних фондів для страхових продуктів можуть привернути інтерес інвесторів, які шукають нові можливості для вкладення капіталу.

Створення стратегічних партнерств також є важливим аспектом залучення інвестицій. Співпраця з іншими компаніями або фінансовими установами може забезпечити доступ до нових ресурсів, ринків та технологій. Це може бути досягнуто шляхом спільних проєктів, стратегічних альянсів або навіть спільних інвестицій у нові технології та інновації. Такі партнерства можуть допомогти знизити фінансові ризики та забезпечити більш швидкий доступ до капіталу [90, с. 32].

Активна робота з інвесторами є ще одним важливим аспектом залучення інвестицій. Це включає регулярне оновлення інформації про фінансові показники компанії, результати її діяльності та реалізацію стратегічних планів. Підтримка відкритого і прозорого діалогу з інвесторами допомагає встановити довіру та забезпечити позитивний імідж компанії на фінансових ринках. Також важливо забезпечити правильну оцінку і управління інвестиціями. Це передбачає ефективне використання залученого капіталу для реалізації стратегічних ініціатив, впровадження нових технологій, розширення ринку або підвищення фінансової стійкості. Вміння показати реальні результати від використання інвестицій допомагає зміцнити довіру інвесторів і забезпечити їхню готовність до подальших вкладень у компанію.

Таким чином, перспективи забезпечення фінансової стійкості та вдосконалення діяльності ПрАТ «СК «УНІКА» полягають у поєднанні ефективного управління ризиками, зміцнення фінансових резервів та диверсифікації страхових продуктів. Це сприятиме стабільності компанії на ринку, її здатності реагувати на виклики, залучати нових клієнтів і покращувати якість обслуговування. Водночас впровадження сучасних технологій і підвищення професійного рівня персоналу є важливими складовими подальшого розвитку й зміцнення конкурентних позицій компанії.

ВИСНОВОК

Фінансова стійкість організації є важливим аспектом її функціонування, оскільки визначає здатність страхової компанії виконувати свої зобов'язання у будь-яких економічних умовах. Це поняття охоплює не лише платоспроможність, а й більш широкі аспекти, включаючи ліквідність, надійність і здатність до адаптації. Фінансова стійкість дозволяє компанії зберігати платоспроможність навіть під час негативного впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, таких як зміни в ринковій кон'юнктурі чи реалізація ризиків. Сутність фінансової стійкості полягає у здатності організації забезпечувати стабільне перевищення доходів над витратами, що є основою для її довгострокового розвитку. Вона включає в себе ефективне управління грошовими потоками, оптимізацію витрат і залучення нових ресурсів, що дозволяє зменшити фінансові ризики. Функції фінансової стійкості включають забезпечення своєчасного виконання фінансових зобов'язань, стабільність фінансових результатів, оптимізацію використання ресурсів і адаптацію до економічних змін. Здатність організації управляти своїми фінансами ефективно підвищує її конкурентоспроможність на ринку і зміцнює довіру з боку клієнтів і партнерів.

Фінансова стійкість страхової організації є ключовим аспектом, що визначає її здатність підтримувати стабільний фінансовий стан у довгостроковій перспективі. Вона формується під впливом різноманітних чинників, які можна класифікувати за економічними та неекономічними критеріями, можливістю керування, мірою впливу та місцем виникнення. Ця класифікація дозволяє систематизувати інформацію про чинники, що впливають на фінансову стійкість, і краще розуміти їхній вплив на діяльність страхової компанії. Основні чинники, такі як рівень власного капіталу, страхові резерви, тарифна політика та інвестиційна стратегія, є критично важливими для забезпечення стабільності компанії. Внутрішні чинники, на які компанія має безпосередній вплив, можуть бути оптимізовані через

ефективне управління. Натомість зовнішні чинники, що виходять за межі контролю компанії, також мають значний вплив на її фінансову стійкість і вимагають постійного моніторингу. Розуміння взаємозв'язків між внутрішніми і зовнішніми чинниками, а також їхній вплив на фінансову стійкість дозволяє страховим компаніям адаптувати свою стратегію, зменшувати ризики і підвищувати конкурентоспроможність. В умовах економічної нестабільності важливість аналізу як фінансових, так і нефінансових факторів стає ще більш актуальною, адже вони формують базу для прийняття зважених управлінських рішень.

Фінансова стійкість є невід'ємною складовою успішного функціонування організації, що вимагає комплексного аналізу та оптимізації фінансових показників. Здійснення детального фінансового аналізу дозволяє виявити як сильні, так і слабкі сторони підприємства, а також потенційні ризики. Оптимізація фінансової стійкості передбачає розробку стратегій, спрямованих на вдосконалення структури капіталу, управління витратами, запасами та грошовими потоками. Забезпечення фінансової стійкості, особливо для страхових компаній, вимагає балансування між власними і позиковими коштами, що дозволяє підтримувати необхідний рівень платоспроможності та ліквідності. Важливими аспектами є також контроль за витратами і ефективне управління дебіторською заборгованістю, що сприяє стабільному грошовому потоку. У результаті, систематичний підхід до аналізу та оптимізації фінансової стійкості не лише забезпечує стабільність організації, але й підвищує її конкурентоспроможність у динамічному економічному середовищі.

Аналіз структури фінансових зобов'язань страхових організацій України свідчить про те, що, незважаючи на численні виклики, галузь залишається важливою складовою економічної системи країни. Протягом останніх років спостерігається значне зменшення кількості страхових компаній, що зменшилось майже вдвічі через вплив реформ, пандемії COVID-19 та війни. Це свідчить про необхідність глибоких змін у

регулюванні та адаптації ринку до нових реалій. Хоча активні компанії продовжують працювати в складних умовах, їм вдається нарощувати свої активи та страхові резерви, що вказує на їхню фінансову стійкість та здатність адаптуватися до кризи. Однак, разом із цим, обсяги валових страхових премій і виплат зазнали істотного скорочення. Це відображає не лише вплив економічної нестабільності, але й зростання воєнних ризиків, які негативно позначилися на готовності населення та бізнесу укласти страхові договори. Попри зниження загальних показників, ринок демонструє ознаки стабілізації, зокрема у сегментах обов'язкового страхування цивільної відповідальності, що свідчить про відновлення певного попиту. Також зростання частки страхування життя вказує на зміну потреб споживачів, які шукають фінансову безпеку в умовах невизначеності. Для забезпечення подальшої стабільності ринку необхідно впроваджувати нові механізми захисту, покращувати регуляторні рамки та підвищувати фінансову грамотність населення. Це дозволить страховим компаніям ефективно реагувати на сучасні виклики, підтримуючи фінансову безпеку держави та її громадян.

Аналіз показників фінансової стійкості АТ «СК «УНІКА» демонструє, що фінансова стійкість є важливим аспектом для функціонування страхової компанії, оскільки вона впливає на довіру страхувальників та відповідність вимогам регуляторних органів. Протягом 2021-2023 років компанія продемонструвала позитивні тенденції в зростанні фінансової незалежності, що підтверджується збільшенням коефіцієнта фінансової автономії. Поряд з цим, виявлено суттєві проблеми, зокрема зниження ліквідності, що потребує уваги та заходів для покращення платоспроможності. Динаміка абсолютних і відносних показників свідчить про зростання власних фінансових ресурсів, проте показники ліквідності залишаються нижчими за оптимальні, що вказує на ризики фінансової нестабільності. Зокрема, коефіцієнт абсолютної ліквідності виявився недостатнім для забезпечення швидкого покриття зобов'язань. Хоча фактичний запас платоспроможності значно перевищує

нормативний, що свідчить про загальну фінансову надійність, залишається питання щодо стійкості в умовах змінного ринкового середовища. Загалом, АТ «СК «УНІКА» демонструє покращення фінансової стійкості, однак для досягнення стабільності необхідно вжити заходів для підвищення ліквідності, оптимізації структури капіталу та зменшення залежності від зовнішнього фінансування. Позитивні зміни в показниках фінансової стійкості можуть слугувати основою для подальшого розвитку та укріплення конкурентних позицій компанії на ринку.

Узагальнюючи результати аналізу управління фінансовою стійкістю в ПрАТ «СК «УНІКА», можна констатувати, що компанія впровадила ефективну та комплексну модель, що враховує як внутрішні, так і зовнішні ризики. Ця система управління дозволяє здійснювати глибокий аналіз фінансових загроз, а також своєчасно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, що забезпечує стабільність і розвиток компанії. Пріоритетними є чітка і структурована стратегія виявлення, оцінки та мінімізації ризиків, яка включає в себе стрес-тестування, моніторинг та контроль заходів для підтримки фінансової стійкості. Зокрема, автоматизація процесів і вдосконалення методик управління ризиками допоможуть компанії уникнути серйозних збитків і забезпечити стабільність фінансових показників у довгостроковій перспективі. Успішна реалізація цієї моделі сприятиме підвищенню конкурентоспроможності ПрАТ «СК «УНІКА» на страховому ринку та забезпечить її стійкий розвиток у майбутньому.

Проаналізувавши результати оптимізації фінансової стійкості ПрАТ «СК «УНІКА», можна відзначити, що в умовах економічної невизначеності та зростаючої конкуренції компанія має значний потенціал для зміцнення своїх позицій на ринку. Використання SWOT-аналізу дозволяє комплексно оцінити внутрішні і зовнішні чинники, які впливають на її діяльність. Сильні сторони, такі як надійний імідж, широка мережа обслуговування та різноманіття страхових продуктів, створюють основу для подальшого розвитку. Водночас виявлені слабкі сторони, такі як недостатні інвестиції в

маркетинг і висока залежність від корпоративних клієнтів, вимагають термінового вирішення. Зовнішні можливості, такі як зростання попиту на онлайн-сервіси і нові види страхування, можуть стати рушійною силою для розвитку, проте загрози, зокрема економічна нестабільність і шахрайство, потребують уваги. Запропоновані заходи, включаючи інвестиції в маркетинг, оптимізацію витрат і розширення продуктової лінійки, дозволять компанії не лише підтримати фінансову стійкість, але й адаптуватися до викликів ринку. Таким чином, системний підхід до аналізу та управління ризиками стане запорукою успіху ПрАТ «СК «УНІКА» у досягненні її стратегічних цілей та підвищення конкурентоспроможності в майбутньому.

Вивчивши світовий досвід забезпечення фінансової стійкості страхових організацій, можна відзначити, що стабільність страхового ринку та захист прав споживачів є ключовими аспектами, які формують основи регуляторної політики в різних країнах. Європейський підхід до платоспроможності, зокрема системи Solvency I і Solvency II, продемонстрував необхідність адаптації законодавства до сучасних викликів та ризиків, які постають перед страховими компаніями. Впровадження нових стандартів, таких як Solvency II, відзначається значним акцентом на ризик-орієнтованому підході, що дозволяє більш точно оцінювати фінансові резерви страховиків. Водночас, досвід країн Латинської Америки, Мексики та Бразилії свідчить про активне запозичення європейських моделей, адаптуючи їх до локальних умов. Країни з різними економічними реаліями, такі як Китай, вносять елементи європейських стандартів, враховуючи специфіку своїх ринків. Це свідчить про глобалізацію в сфері страхування та зростаючу потребу в найкращих практиках для підтримання фінансової стійкості. Таким чином, ефективне управління ризиками, регуляторні ініціативи та диверсифікація фінансових стратегій є важливими чинниками для забезпечення стабільності страхових організацій у всьому світі. Цей синергетичний підхід сприяє не лише підвищенню фінансової стійкості компаній, але й захисту інтересів

споживачів, що в кінцевому результаті сприяє розвитку здорового та конкурентоспроможного страхового ринку.

Фінансова стійкість страхових організацій в Україні, зокрема ПрАТ «СК «УНІКА», є важливим елементом для стабільності фінансової системи країни. Актуальність цього питання зростає на тлі посиленої конкуренції та зростаючих вимог до страхового сектору. У даному контексті, забезпечення фінансової стійкості передбачає не лише дотримання регуляторних норм, але й активну диверсифікацію продуктового портфеля, вдосконалення управління ризиками та зміцнення фінансових резервів. Посилення регуляторного контролю грає важливу роль у підтримці фінансової стійкості. Встановлення жорстких вимог до капітальних резервів та підвищення прозорості фінансової звітності допомагають забезпечити довіру споживачів і інвесторів. Диверсифікація продуктового портфеля знижує ризики, пов'язані з залежністю від одного сегмента ринку, і відкриває нові можливості для залучення клієнтів. Вдосконалення управління ризиками стає стратегічним інструментом, що дозволяє компаніям ефективно реагувати на непередбачувані ситуації. Крім того, зміцнення фінансових резервів є необхідною умовою для виконання зобов'язань перед клієнтами в умовах нестабільності. Регулярний моніторинг та адаптація резервів до змінюваних ризиків дозволяють компаніям залишатися на плаву у важкі часи. Таким чином, комплексний підхід до фінансової стійкості, що включає регуляторний контроль, диверсифікацію, управління ризиками та зміцнення резервів, створює надійну основу для подальшого розвитку ПрАТ «СК «УНІКА». Успішна реалізація цих заходів не лише зміцнить фінансову позицію компанії, але й підвищить її конкурентоспроможність на ринку, що, в свою чергу, сприятиме стабільності фінансової системи України в цілому. Важливо також зосередитися на вдосконаленні клієнтського обслуговування, впровадженні нових технологій і підвищенні кваліфікації персоналу, що допоможе підвищити ефективність і якість обслуговування, зміцнюючи довіру клієнтів і партнерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків: Розпорядження Нацкомфінпослуг від 17 березня 2005 р. № 3755. URL: <https://www.nfp.gov.ua> (дата звернення: 19.09.2024).
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436- IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 18.09.2024).
3. Про страхування: Закон України № 3720-IX від 21.05.2024. Відомості Верховної Ради України. 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення 10.09.2024).
4. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Система показників оцінки фінансової надійності страховика. *Фінанси України*. 2017. № 6. С. 74–86.
5. Аберніхіна І.Г., Сокиринська І.Г. Оцінка ліквідності та платоспроможності страхової організації. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. №1. С.152-163.
6. Авдєєнкова В.О., Фінансова стійкість страхової організації та чинники її забезпечення
7. Ачкасова С.А., Внукова Н.М., Скорик І.В. Адаптація вимог Solvency II до умов функціонування страхового ринку України. *Фінанси України*. 2013. № 9. С. 76–82.
8. Базилевич В.Д. Страхування: підручник. Київ: Знання, 2008. 1019 с.
9. Балицька М. В. Роль фінансової стійкості страхових компаній у забезпеченні фінансової стабільності економіки країни. *Економіка та держава*. 2016. № 9. С. 89–92.
10. Богріновцева Л. М., Чамор Г. С. Напрямки вдосконалення фінансової стійкості страхових компаній України. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2019, № 2. С. 20-32.

11. Богріновцева Л., Ключка О., Заїчко І. Розвиток та впровадження інноваційних підходів до фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. С.60.
12. Бойко А.О. Теоретичні основи та практичний досвід забезпечення фінансової стійкості страхової компанії. *Економічні науки*. 2010. № 7 (25). С. 36–50.
13. Бондаренко, С. М. Управління фінансовими ризиками в страховій компанії. Харків: ХНУ, 2022. 195 с.
14. Братюк В. П., Гудачок Я.Ю. Дослідження управління фінансовою надійністю страховика на прикладі страхових компаній України. *Ефективна економіка*. 2014. № 11. С. 46 – 48.
15. Величко Г. О., Сташкевич Н. М., Сташкевич О. С. (2017). Напрями удосконалення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 25. 79-82.
16. Висоцька І. Б., Нагірна О. В. Сучасний стан страхового ринку України та його фінансова безпека. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. №2. С.28-39.
17. Вівчар О., Кос Т. Сучасні методи оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений*. 2023. № 4. С. 115-119.
18. Внукова Н.М. Адаптація нормативного регулювання ринку страхових послуг з урахуванням норм законодавства ЄС. *Право та інновації*. 2017. № 4. С. 7–10.
19. Вовк В., Жежерун Ю., Костогриз В. Страховий ринок України у період дії воєнного стану: фінансовий та маркетинговий аспекти. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 35. С. 119–131.
20. Вовчак О.Д. Страхова справа: підручник. Київ: Знання, 2011. 391 с.
21. Волосович С., Фоміна О. Технологічні інновації на страховому ринку. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2018. № 5. С. 124–137.

22. Галушак В. В. Перестраховання як необхідна умова забезпечення фінансової стійкості та нормальної діяльності страховика. *Економіка і суспільство*. 2016. № 2. С. 513–517.
23. Гаманкова О.О. Фінансова стійкість та платоспроможність страхової організації. *Вісник КНУ ім. Т. Шевченка*. 2007. № 94. С. 18–23.
24. Герасименко Л. О. Фінансова стійкість: інструменти та механізми забезпечення. Чернівці: ЧНУ, 2021. 220 с.
25. Геряк М. В. Засоби підвищення рівня фінансової стійкості страхових компаній України. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки*. 2019. С. 126-28.
26. Гончарук П. Фінансові зобов'язання та їх вплив на стійкість компаній. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. 150 с.
27. Городніченко, Ю. В. Тенденції та перспективи розвитку страхового ринку України. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 569-573.
28. Директива 2009/138/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009 року про початок і ведення діяльності у сфері страхування і перестраховання (Solvency II). URL: <http://nfp.gov.ua/content/direktiv-es.html> (дата звернення 20.09.2024).
29. Дудник В. Перспективи розвитку страхового ринку України. Київ: Аристей, 2020. 210 с.
30. Дьячкова Ю.М. Страхування: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 240 с.
31. Європейська та євроатлантична інтеграція. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua/content/integraciya.html?PrintVersion> (дата звернення 17.09.2024).
32. Єлецьких С.Я. Управління фінансовою стійкістю промислового підприємства. Донецьк, 2014. 40 с.

33. Жаворонок А. В., Павлій М. В. Результативність та ефективність діяльності страхових компаній: проблеми та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2018. №5. С. 22-44.
34. Житар М. О. Оцінка функціонування страхового ринку України в умовах глобалізації. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 41. С. 261–266.
35. Житар М. О. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. С. 205-215.
36. Журавка О. С., Темченко А. Р., Федорченко В. Г. Теоретичні підходи до визначення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. № 22. С. 117-122.
37. Журавка О.С., Діденко І.В., Колесник А.І. Фактори впливу на фінансову безпеку страхових компаній. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 5. С. 15–20.
38. Журавльова О. Є. Забезпечення фінансової стійкості страхової компанії шляхом оптимізації структури страхового портфелю. *Наука й економіка*. 2013. № 3. С. 158-167.
39. Журавльова О. Є. Особливості впливу факторів на фінансову стійкість страхових компаній. *Ринок цінних паперів України*. 2013. № 1. С. 39-45.
40. Землячова О. А. Оцінка фінансового стану страховика та шляхи його поліпшення. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2014. № 2. С. 54–66.
41. Іванюк І. С., Маруженко Д.С. Теоретичні підходи до визначення категорії «фінансова стійкість страхової компанії». *Фінанси України*. 2006. № 11. С 77–89.
42. Кисільова І.Ю. Оцінка фінансової надійності страховика. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2014. Т. 19. № 2/5. С. 108-112.
43. Клепікова О. А., Поліщук С. О., Сарамков О. А., Нечай Д. В. Аналіз головних показників фінансової стійкості страхової компанії з

використанням імітаційного моделювання. *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна*. 2019. № 96. С. 80-94.

44. Кнейслер О. В. Прагматизм фінансової стійкості страховика. *Світ фінансів*. 2017. № 4. С. 191-197.

45. Коваленко Р. А. Стратегічний менеджмент в страховій сфері. Львів: ЛНУ, 2019. 210 с.

46. Ковальчук, І. Фінансова стійкість: теоретичні основи та практичні аспекти. Київ: Наукова думка, 2021. 220 с.

47. Кондратенко Н. О., Новікова М. М., Волкова, М. В., Москаленко Є. С. Проблеми та перспективи вдосконалення управління розвитком страхових компаній України. *Бізнес Інформ*. 2022. № 11. С. 237-243.

48. Король С. Сучасний стан та перспективи розвитку страхового ринку України. *Економічний аналіз*. 2020. № 4. С. 206-209.

49. Косарева І.П., Лисенко Д.Д. Особливості оцінки фінансової надійності та стійкості страхових компаній України. *Інфраструктура ринку*. 2018. №17. С. 156 – 161.

50. Косова Т. Д., Слободянюк О. В. Фінансова інституціоналізація форм організації страхової діяльності: SWOT-аналіз. *Економіка та підприємництво*. 2016. № 4–5. С.43-47.

51. Кравченко Є. Оптимізація фінансової діяльності страхових компаній. Чернівці: ЧНУ, 2022. 160 с.

52. Кривенцова А. М., Павловська О. В. Оцінювання фінансової стійкості страхових компаній-зарубіжний досвід для України. *Європейські перспективи*. 2016. № 2. С. 138-147.

53. Кривицька О.Р. Систематизація підходів до сутності фінансової стійкості страхової компанії. *Наукові записки*. 2012. № 20. С. 129-132

54. Курок О.О. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній *Економічний вісник університету*. 2016. С. 557-560.

55. Лазик І, Кондрат І., Віблій П., Білець В. Страховий ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Національний університет «Львівська політехніка»*. 2020. № 5. С. 105-112.
56. Лисенко, А. Показники фінансової стійкості: аналіз і оцінка. Дніпро: ДНУ, 2019. 175 с.
57. Ліснічук О.А., Нестерчук Т.А. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. № 18. С. 454-465.
58. Лойко В.В., Боева М.Ю. Управління фінансовими ризиками страхової компанії. 2019. № 2. С.21 – 29.
59. Марина А. С., Пеценко М. В. Страховий ринок України в умовах війни. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 5. С. 44–51.
60. Матвеев В. В., Гайдаржийська О. М., Орошко В. П. Страховий ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Молодий вчений*. 2018. № 2 (54). С. 727–733.
61. Мельник В., Волкова В. Функціонування страхового ринку України: нові виклики та загрози. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 5. С. 84.
62. Мельниченко Ю. Міжнародний досвід в сфері фінансової стійкості. Харків: Видавництво ХНУ, 2021. 185 с.
63. Мельничук, І., & Ляшук, О. Механізм управління фінансовою стійкістю страхової компанії: теоретичний аспект. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. С. 87-92.
64. Мінфін – все про фінанси: новини, курси валют, банки. URL: <https://minfin.com.ua/> (дата звернення: 16.09.2024).
65. Мірошнікова Т.І. Особливості аналізу фінансової стійкості підприємства на підставі системи блок-показників за умов невизначеності та динамічності економічного середовища. *Економіка і суспільство*. 2016. №3. С. 87-94.

66. Місюрак Ю.Р., Плиса В.Й. Проблеми розвитку страхування в Україні: науковий студентський збірник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. С.42 - 45.
67. Нагляд за ринком небанківських фінансових послуг. Національний банк України. URL: [https:// bank.gov.ua/ua/supervision/nonbanks](https://bank.gov.ua/ua/supervision/nonbanks) (дата звернення: 20.07.2023).
68. Наглядова статистика. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervisionstatist> (дата звернення: 20.09.2024).
69. Ненно І. Економічна сутність фінансової стійкості страхових компаній. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2012. № 4. С. 260 – 263.
70. Овсак О. П., Коноваленко О. А. Визначення факторів фінансової стійкості страхової компанії. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2010. № 25. С. 29-35.
71. Озерова А. Г., Левкович О. В. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. *Бізнесінформ*. № 7. 2020. С. 230-235.
72. Олійник В. В. Фінансова стійкість страхових компаній: монографія. Суми: Університетська книга, 2015. 287 с
73. Олійник В.М., Бондаренко Є.К. Поняття фінансової стійкості страхової компанії та елементів впливу на неї. *Збірник наукових праць*. 2014. № 39. С. 149-157.
74. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/11> (дата звернення 15.09.2024).
75. Офіційний сайт ПрАТ «СК «УНІКА». URL: https://uniqa.ua/about_us/ (дата звернення 19.09.2024).
76. Пікус Р.В., Балицька М.В. Фінансова стійкість страхової організації та джерела її забезпечення. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка*. 2016. № 3. С. 6-10.
77. Попович Д. В., Біда М. С., Закорко К. К. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*. 2023. №

3. С. 110–114. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-3-115-21> (дата звернення: 21.07.2023).

78. Приймак І.І. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України: автореф. Львів, 2007. 23 с.

79. Пруц Р.Я. Визначення факторів фінансової стійкості страхової компанії. 69-та студентська науково-технічна конференція. Секція «Економіка і менеджмент»: збірник тез доповідей. Львів: видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 589–591.

80. Руда О. Л. Розвиток страхового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. С. 128-139.

81. Рудь І. Ю., Кондрацька К. В., Страховий ринок України: аналіз та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. № 23. С.87-91.

82. Сисоєва Л.В. Аналіз фінансових ресурсів та достатності власного капіталу, як рівень фінансової надійності страховика. *Економічний простір*. 2017. № 43. С. 301–312.

83. Ситник О. Фінансова стійкість: теорія та практика. Одеса: Одеський національний університет, 2019. 200 с.

84. Слободянюк Н. О., Прокопчук Г. Ю. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку. *Молодий вчений*. 2016. № 5. С. 166-170.

85. Соловей К. В. Аналіз фінансової стійкості страхових компаній України. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. № 5. 95-101.

86. Сосновська О. О., Сіренька І. І. Тенденції інноваційного розвитку страхових компаній в Україні. *Європейський науковий журнал Економічних та фінансових інновацій*. 2021. Т. 2. № 8. С. 20–30.

87. Сосновська О.О. Елементи забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. Економіка, фінанси і управління в ХХІ столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку: зб. тез міжнародної науково-практичної конференції. 2017. С. 70-74.

88. Статистика страхового ринку. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення: 17.09.2024).

89. Сташкевич Н. М. Застосування фінансових важелів в підвищенні фінансової стійкості страховиків. *Науковий вісник. Одеський державний економічний університет*. 2014. № 5. С. 117-129.

90. Татарин Н., Підручняк К. Особливості фінансової діяльності страхових компаній в Україні. *Молодий вчений*. 2022. № 5. С. 30-35.

91. Тимошенко І. Фінансові ризики в страховій діяльності. Одеса: ОНУ, 2020. 190 с.

92. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика: монографія. Національний банк України, Університет банківської справи. Черкаси: Черкаський ЦНТІ, 2009. 578 с.

93. Федорович І. М. Основні тренди та напрями розвитку страхового ринку України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 3. С. 45–49.

94. Фінансова звітність ПрАТ «СК «УНІКА» за 2021 - 2023 рік. URL: https://unika.ua/initial_data/ (дата звернення 19.09.2024).

95. Цугунян А.М. Фінансова стійкість страховиків та шляхи її зміцнення. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2014. №2. С. 45-53.

96. Цуркан І.М., Остапенко А.О. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2020. №4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/57.pdf (дата звернення: 21.09.2024).

97. Челишева Т.В., Кононова Т.С. Фінансова стійкість страхової компанії та умови її забезпечення. *Економічні науки*. 2013. №3. URL: http://www.rusnauka.com/18_ADEN_2013/Economics/3_141696.doc.htm (дата звернення: 18.09.2024).

98. Шевченко І. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Київ: НТУУ «КПІ», 2020. 230 с.

99. Шірінян Л.В. Зарубіжний досвід забезпечення платоспроможності страхових компаній. Економічні науки: збірник наукових праць ЧДТУ. 2009. № 22. С. 40–45.

100. Юхименко В.М. Solvency II в Україні: проблеми впровадження вимог до платоспроможності страхових організацій. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 12. С. 191-195.

101. Юхименко В.М. Страховий ринок України в контексті впровадження вимог Solvency II. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. № 12. С. 190–193.

102. Яковенко Ю. Сучасні тенденції в розвитку страхового ринку. Львів: ЛНУ, 2022. 170 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА" (наблюдати)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДН		
			2022	01	01
			20033333		
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2021 р.			ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО		
			Форма № 2 Код за ДКУД 1801003		

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	2 489 954	2 054 706
премії підписані, валова сума	2011	3 020 554	2 495 571
премії, передані у перестрахування	2012	393 230	321 343
зміна резерв незароблених премій, валова сума	2013	150 441	133 982
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	13 071	14 460
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	1 202 985	908 741
Валовий:			
прибуток	2090	1 286 969	1 145 965
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(75 484)	(19 672)
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(244 885)	494 035
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	169 401	(513 707)
Інші операційні доходи	2120	7 158	66 011
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вилучених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(424 131)	(384 957)
Витрати на збут	2150	(652 014)	(548 737)
Інші операційні витрати	2180	(36 223)	(3 631)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	106 275	254 979
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	1 814	-
Інші фінансові доходи	2220	143 778	172 719
Інші доходи	2240	7 527	10 944
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(3 031)	(931)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	256 363	437 711
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(111 978)	(135 707)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	144 385	302 004
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	(11 123)	(14 394)
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(11 123)	(14 394)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(2 002)	(1 804)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(9 121)	(12 590)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	135 264	289 414

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 533	4 362
Витрати на оплату праці	2505	250 823	207 892
Відрахування на соціальні заходи	2510	50 043	43 371
Амортизація	2515	22 311	13 952
Інші операційні витрати	2520	784 658	667 748
Разом	2550	1 112 368	937 325

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3887	3887
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3887	3887
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	37 145,61358	77 695,90944
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	37 145,61358	77 695,90944
Дивіденди на одну просту акцію	2650	12 863,39079	6 094,00000

Користувач:

Головний бухгалтер

Учасник: ВОЛОДИМИР ВУ
АГоловний бухгалтер
Людмила
Бориславівна

Учасник: Улья Олеся Володимирівна

Виноградова Наталія Валентинівна

Додаток В

Бухгалтерський звіт у формі таблиці за фінансовий звітний період

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА"	Дата (рік, місяць, число)	2024	01	31
Територія	М.КНІВ	за ЄДРПОУ	20012433		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за ЄАТОТТГ	04880000001178624		
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	250		
Середня кількість працівників	3	за КВЕД	65.12		
Адреса, телефон	вулиця Теліси Спенко, буд. 6, літ. В, м. КНІВ, М.КНІВ, М.КНІВ обл., 04112, Україна	0672140052			
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (формы №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "У" у відповідній колонці):					
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського звітності					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Кош.п. (КУД) 180101

А К Т И В	Код радянськ	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	47 153	79 525
первісна вартість	1000	75 040	117 005
накопичена амортизація	1002	27 887	37 480
Нематеріальні капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	55 469	49 363
первісна вартість	1011	126 532	125 323
знош	1012	71 063	76 010
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість (інвестиційної нерухомості)	1016	-	-
знош (інвестиційної нерухомості)	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі			
інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	893 089	894 791
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені акціонерні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	79 834	107 366
Інші необоротні активи	1090	25 725	18 981
Усього за розділом I	1095	754 970	1 149 976
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	-	-
вироблені активи	1101	-	-
напівзакінчене виробництво	1102	-	-
товари в процесі	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість	1111	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	56 166	56 204
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з зарплатними доходами	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155	2 578	1 453
Поточні фінансові інвестиції	1160	1 407 130	1 497 232
Гроші та їх еквіваленти	1165	228 496	108 258
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	228 496	108 258
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частина перестрахованих у страхових резервах:	1180	-	-
у тому числі:			
довільних довгострокових зобов'язань	1181	-	-

Інші оборотні активи	1190	980 842	831 650
Усього за розділом II	1195	2 675 210	2 694 799
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 432 180	3 844 775

Пасиви	Код радіка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Запис проведений (пайовий) капітал	1400	155 480	155 480
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у доцільності	1405	11 874	53 742
Додатковий капітал	1410	35 787	35 787
емісійний дохід	1411	35 787	35 787
завоювачі курсової різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Не розподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 037 915	1 450 664
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	1 241 056	1 695 673
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1 755	8 873
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	122 804	58 562
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення вкриті персоналу	1521	-	-
Цьове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Ступкові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші ступкові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Інвестиційні фонди	1540	-	-
Резерв на виплату дивідендів	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	124 559	67 435
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1601	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за довгостроковими зобов'язаннями	1610	9 067	8 323
товари, роботи, послуги	1615	89 533	117 501
розрахунками з бюджетом	1620	1 420	27 301
у тому числі з податку на прибуток	1621	804	25 646
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	325	65
Поточна кредиторська зобов'язаність за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за депозитами у членів	1640	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	28 200	62 193
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені емісійні доходи від дерестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 938 020	1 866 284
Усього за розділом III	1695	2 066 565	2 081 667
IV. Зобов'язання, пов'язані з оборотними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
V. Чиста капіталова група пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	3 432 180	3 844 775

Керівник

Дмитро Литвак

Додаток Г

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА" (найменування)	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			2024	01	01
	за СДРПОУ		20033533		
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)		Рік 2023	р.	Форма № 2 Код за ДКУД 1801003	

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	2 738 760	2 412 952
премії підписані, валова сума	2011	2 919 461	2 700 804
премії, передані у перестраховування	2012	180 701	287 852
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	1 279 460	1 080 661
Валовий:			
прибуток	2090	1 459 300	1 332 291
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(442 884)	(352 558)
Витрати на збут	2150	(685 722)	(648 772)
Інші операційні витрати	2180	(119 954)	(69 542)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	210 740	261 419
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	408 378	274 862
Інші доходи	2240	19 090	29 664
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(132 077)	(151 868)

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	506 131	414 077
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(93 381)	(83 592)
Прибуток (збиток) від призупиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	412 750	330 485
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	56 372	4 582
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(4 613)	2 480
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	51 759	7 062
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	9 891	595
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	41 868	6 467
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	454 618	336 952

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6 601	4 400
Витрати на оплату праці	2505	347 878	266 431
Відрахування на соціальні заходи	2510	54 969	49 235
Амортизація	2515	38 917	25 575
Інші операційні витрати	2520	800 195	725 231
Разом	2550	1 248 560	1 070 872

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3887	3887
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3887	3887
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	106 187,29	85 023,15
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	106 187,29	85 023,15
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Зачековано

Людмила Литвак